

No Evangelio ni San Marcos

Introduction

No Evangelio aya a pinatolas ni San Marcos am somitnan do kavata na sia, “Niaya o Evangelio a komapet di Jesu Cristo a Manganak no Dios.” Mavoya ta dia si Jesus a oyod a makalo a omaksion as mian so othoridad. No akmaya sia othoridad na am mavoya do kapananawo na, do ipakapamarin na dira do mararahet a espirito as kan do kapakabo na do gatogatos no tawotawo. Si Jesus o mismo a nakavata sia o nakawara na a tomoroh nia o viay na tapian librien na sa o tawotawo do gatogatos da.

Mavoya do akmaya sia Evangelio o pinarin sa ni Jesus asna taywara ava do nanawo kano kawnonongan na. Nakarahan o maynyed a kavoyan so komapet di Juan Bawtista as kano nakabawtismo dia kano nakahawahaway sia tentasionan si Jesus ni Satanas am omonot o manaro a katolasan no ministerio ni Jesus a manovatova kano mananawo. Kwanasaw am naypapia o kaintindi da si Jesus no omonot ori sia asna sira o somoli ni Jesus am naypangay pa o kasoli da nia. No manawdi a parte no Evangelio aya am komapet do nanawdi dana a dominggo ni Jesus do tana aya. Komapet ya do nakadiman na kano nakapirwa na a maviay.

No kavosan no Evangelio aya am aro o makavata sia o katarek no napatolas sia ya.

Outline

No sitnanan no Evangelio aya *1:1-13*

No ministerio ni Jesus do Galilea *1:14-9:50*

No nakayapo ni Jesus do Galilea a mangwan do Jerusalem *10:1-52*

No nanawdi dana dominggo do Jerusalem kan do omdivon aw *11:1-15:47*

No nakapayvangon ni Jesus *16:1-8*

No nakapavoya ni Jesus do nakarahan no nakapayvangon na as kano nakapayvidi na do hanyit *16:9-20*

No mensahe ni Juan Bawtista

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 ¹Niaya o Evangelelio a komapet di Jesu Cristo a Manganak no Dios. ²No sitnanan na nia am akma so nakatolas do libro ni profeta Isaias a makavata sia,

“Tiban mo ta tovoyen ko anti sia a manma kanimo a mayprepara so kawara mo. ³Mian o asa ka mangononong do desierto a makaliak a makavata sia, ‘Mayprepara kamo do kawara no Apo taya. Pakapiahen nio o logar a panahanan na.’”

⁴As si Juan Bawtista am nangay do desierto a mapawnonong so kapanehnehseh no tawo as kapabawtismo da tapian kapakaboan o gatogatos da. ⁵Oyod sa aro o nangay a domngey sia a yapo do matatarek sa kavahayan do provinsia no Judea as kan do Jerusalem. Nanehseh sa as kapaykonfisal da no gatogatos da as nibawtismoan sa ni Juan do Rio Jordan.

⁶No ayoayob ni Juan aya am nihneb a boboh no kamelyo as kapaytahed na so kodit. As no kanen na am kavaga kano polot. ⁷As kapapanmo na pa nia, “Ito a mawara o rakorakoh so ipakapamarin kaniaken, ta aran no kawvay ko so itan no sandalyas na am mayanong akoava. ⁸Nibawtismoan koynio no danom amna bawtismoan na anti nio no Masanto a Espirito.”

No nakabawtismo kano katentasion di Jesus

(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22; 4:1-13)

⁹Nawara si Jesus kanaw a yapo do Nazareth do Galilea as nibawtismoan sia ni Juan do Rio Jordan. ¹⁰As do nakatwaw ni Jesus do danom ori do nakatayoka na mapabawtismo di Juan am navoya na o kaywang no hanyit as kano Masanto a Espirito a gomtin sia a akmay voyit, ¹¹as kayan no liak a yapo do hanyit a makavata sia, “Imo o ichaddaw ko a Manganak a oyod ko a ipakamia.”

¹²As nanyeng sia a pawnoten no Masanto a Espirito a mangwan do desierto. ¹³As mian daw so apat a poho a karaw a tentasionan ni Satanas. Do diaya logar am yanan da pa no aro a volaw a vinyay amna inangay da sia sidongen no anheles.

No nakatawag ni Jesus dira do apat a ka mangamong

(Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴Do nakarahan no nakapriso ni Juan am nangay si Jesus do Galilea a mapawnonong so Evangelelio no Dios ¹⁵a makavata sia, “Manehseh kamo as katadichokod nio do pakagatogatosan nio as kapanganohed nio do pawnonongen koaya Evangelio, ta nawara dana o tiempo no kapaypatol no Dios.”

¹⁶Do kayam ni Jesus do kanayan no Galilea am navoya na si Simon as kano kakteh na a si Andres a tori a managap ta niaya o kaviayan da o kapangamong daya. ¹⁷Vatan sia ni Jesus dira, “Karoan nio na o kapangamong nioaya asna omonot kamo na diaken, ta parinyen koynio a mapawnot diaken so tawotawo.” ¹⁸As nanyeng da karoan o sagap dawri as kawnot darana di Jesus.

¹⁹Do nakapayparayi na so dekey am navoya na si Santiago a anak ni Zebedeo kani Juan a kakteh na a tori a mangayoma so sagap do tataya da. ²⁰Nanyeng na sira a tawagan as chinaroan da o ama dawri a si Zebedeo do tataya as kanira no pachirawatan da sawri as kawnot darana di Jesus.

No ipakapamarin ni Jesus a mapakaro so marahet a espirito
(*Lucas 4:31-37*)

²¹Nangay sa do kavahayan no Capernaum as kasdep ni Jesus do sinagoga do araw no kapaynaynehah a mananawo. ²²Pinaychaknin da sia takwan mananawo dira a mian so rakoh a ipakapamarin a dia akma sira so eskriba.

²³As mian o mahakay do sinagoga aya a sindepan no marahet a espirito a mangyaw a makavata sia, ²⁴“Anggengen mo yamen mo Jesus no Nazareth. Nawara ka paro a omrarayaw diamen? Masinchad koymo, ta imo o Manganak no Dios.” ²⁵Amna chinahoya ni Jesus o marahet aya a espirito a makavata sia, “Omhes ka mayliliak as kakaro mo do tawo aya!” ²⁶Tayoka na paykonvolsionen no marahet awri a espirito am nangyaw so maliak as kahbet na. ²⁷Naychaknin sa atavo o nakavoya aya sia as kavata da sia, “Ango kachirin na no pavatahen naya, ta oyod a makapamarin as kaparin na omando dira do mararahet a espirito a komaro do asa ka tawo!” ²⁸As no komapet di Jesus am navahey do omdivon sawri a kavahayan do Galilea aya.

No ipakapamarin ni Jesus a manovatova
(*Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41*)

²⁹Komnaro si Jesus do sinagoga aya as kangay da ka da Santiago kani Juan do vahay da Simon kani Andres. ³⁰As no ina no kakovot ori ni Simon am maganit a mayongohat as nanyeng da ya a ivahey di Jesus. ³¹As inangay na pondanan o tanoro na as kapayvangon na sia as nanyeng a mabo o kapayongohat nawri as kayavayava na nira.

³²Do kapaysarisari narana am inangay da sia o atavo sa maychagaganit kanira no sindepan no marahet a espirito. ³³As nakpeh sa do pantaw no yanan naya vahay o atavo a tawotawo do kavahayan aya. ³⁴As tinovatova na sa o aro sirawri a matatarek so ganit as kapahbet na so aro a marahet a espirito as kavadaw na sira a mayliliak takwan masinchad da sia.

No nakapananawo ni Jesus do Galilea

(Lucas 4:42-44)

³⁵Do kahay na pa maysehshdang do omonot ori a araw am nayvangan si Jesus as kangay na do paychatanyan na a machahoahok. ³⁶Asna chinita da sia da Simon kanira no rarayay na sawri. ³⁷As do nakavoya da sia am vinata da sia, “Tayto daymo a chitahen no atavo a tawo.” ³⁸Amna vinata na dira, “Mangay ta do kadwan sa kavahayan tapian makapananawo ako dawri ta niaya o inangangay ko.” ³⁹As nangay do atavo a kavahayan no Galilea a mananawo do sinagoga da sirawri as kapahbet na sira so mararahet a espirito.

No madipad a tinovatova ni Jesus

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰As nawara o asa ka madipad a domogod do salapan na a machisiasi dia a makavata sia, “An ichasi mo yaken am tovatovahen mo pa yaken.” ⁴¹Do nakasi na nia am tinodo na as kavata na sia, “Oon, as mapia ka na.” ⁴²As nanyeng a mabo o dipad naya as kapia narana. ⁴³As niyokoyokod sia ni Jesus do kanyeng na a komaro, ⁴⁴as kavata na pa sia dia, “Ipayvahevahey moava ya do aran sino asna mangay ka a mapavoya do pali do nakatova mo na as katoroh mo so sakrifisio a akma so mian do onotan ta a pinatolas ni Moises tapian mavoya no tawotawo o kasivog mo na a natova.” ⁴⁵Amna no pinarin na am pinayvahevahey na o komapet do naporin awri. Dawa naporin pava si Jesus a somdep do aran dino a kavahayan a kavoyan da sia no tawotawo asna no kavidin na do takey amna alit no kangay da sia no tawotawo a yapo do matatarek a logar.

No paralitiko a tinovatova ni Jesus

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

2 ¹Do nakapayvidi na do Capernaum do nakarahan no pira karaw am nadngay da o nakawara narana. ²As oyod sa aro o nakpeh sia as ara pava o yanan da aran do pantaw do katori na omnanawo sira. ³As mian o inangay da di Jesus a asa ka paralitiko a anaten da no apat a ka mahahakay. ⁴As do kadi da makasngenan di Jesus a makayamot do kaaro no tawo am komnyat sa do matapi a atep no vahay aya as kapanolyang da so panahanan da so maganit aya as kapagtin da sia do ichehan naya. ⁵As do nakavoya na sia ni Jesus o rakoh aya a saray da am vinata na do paralitiko aya, “Manganak, tayto dana pakaboan o gatogatos mo.”

⁶Amna mian sa daw o dayay da no eskriba a makavata sia do aktokto da, ⁷“Ango ipaychirin no tawo aya so akma sia. Machikontra ya do Dios, ta ara paro maparin a mapakabo so gatos an dia voyvoh o Dios?”

⁸Amna do kapanmo sia ni Jesus o mian aya do aktokto da am vinata na dira, “Ango ichakma na sia no mian do aktokto nio. ⁹No siyo do vata nio o masonosonong ko a parinyen. No kavata so, “Tayto dana pakaboan o gatogatos mo,’ anmana no kavata so, ‘Mayvangon ka as kahap mo so ichehan moaya as kayam mo na.’ ¹⁰Amna tapian mavoya nio so matalamad o kayan no ipakapamarin do tana aya no Naytawo aya a mapakabo so gatogatos am vatahen ko do paralitiko aya, ¹¹‘Mayvangon ka as kahap mo so ichehan moaya as kangay mo na.’” ¹²Nanyeng a mayvangon as kayam na somavat a mayrara so pakaychehan nawri. As naychaknin sa atavo o tawotawo as kadaday da so Dios do kavata da sia, “Tayto pa abo o navoya namen a akma so naparin aya!”

No nakatawag dia ni Jesus si Levi

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³As minirwa a komaro as kangay na do kanayan as nakpeh sa o aro a tawotawo as ninanawo na sira. ¹⁴As do kayam na am navoya na si Levi a anak ni Alfeo a tori a maydisna do ofisina na as vinata na dia, “Omonot ka na diaken,” as nanyeng a maytetnek as kawnot na di Jesus.

¹⁵Do nakangay da Jesus a moyab do vahay da Levi am aro sa o mangolekta no Roma kanira no kadwan pa a maparo a tawo o machipaydisna da Jesus kanira no disipolos na ta oyod sa aro o minonot dia. ¹⁶Amna do nakavoya da sia no Fariseo saya a tawagan so eskriba a machakan si Jesus do makagatogatosen kanira no maparo saya tawo am vinata da do disipolos na sawri, “Ango ipachisagel naya dira do akma saya sia tawo kanira no makagatogatosen.” ¹⁷Amna do nakadngey sia ya ni Jesus am vinata na dira, “No tawo sa a abo so ganit am kaylangan dava o manovatova, ta sira o magaganit. As yaken am nawara akoava a tomawatawag dira do makavata so kapia da a tawo, ta sira o omsinchad do karakohan da a nakagatos tapian manehseh sa.”

No nanawo do kapay-ayono

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸No disipolos sa ni Juan am nay-ayono sa kanira no Fariseo, dawa mian sa o nangay a omahes nia di Jesus, “Ango ta no disipolos sa ni Juan kanira no disipolos da no Fariseo am may-ayono sa asna no disipolos mo saya am may-ayono sava.” ¹⁹Amna vinata ni Jesus dira, “May-ayono paro sa o bisita do ponsion an machichasa pa dira o naychakovot a mahakay? Maparin ava ori. ²⁰Amna mawara anti o araw a kabo dana dira no naychakovot aya as nawri anti o kadi da nganan no kaychayvan na sa do kangsah da. Akma pa saw ta do katayto koaya machichasa dira do disipolos ko saya am may-ayono sava.

²¹“Arava o tomaheb so mamid dana lamit no vayo pa lamit, ta an nia o parinyen na am payrarayawan na o vayo aya lamit as kadi na

mayanongan a mayrayit. ²²As arava o mapangay so vayo a vino do adan dana a panahoran a kodit, ta an nia o parinyen na am payrarayawan na o vino aya kano panahoran aya, ta no vayo a vino am logar a pangayen do vayo as mahni a panahoran.”

No nanawo do komwan do araw no kapaynaynehah

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³Do naypisa do araw no kapaynaynehah do katori da Jesus kanira no disipolos na a manahan do katrigoan am nanghap sa o disipolos na saya so trigo. ²⁴Do nakavoya da sia no Fariseo sirawri am vinata da, “Ango pasadan da sia o onotan ta do komwan do araw no kapaynaynehah.” ²⁵Amna vinata na dira, “Nalir nio paro pava o komapet di David kanira no rarayay na do kapteng da? ²⁶Nangay sa do vahay no Dios as kahap sia ni David a kanen da o tinapay ori a tinoroh do Dios a nia so dia parin a kanen no aran sino a tawo a katadkan da no papali. Nia am naparin do tiempo ni Abiathar a apohen da no pali.” ²⁷As vinata na dira, “Pinarin o araw no kapaynaynehah a makayamot do tawo as inamaog ava o tawo a makayamot do araw aya no kapaynaynehah. ²⁸As no Naytawo aya am mian o anohed na a maynolay dia o araw no kapaynaynehah.”

No maychalekalen so tanoro a tinovatova ni Jesus

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

3 ¹As do nakapirwa na somdep do sinagoga am mian dawri o tawo a maychalekalen so tanoro as kadi na makalanetan sia. ²As niobservan da sia an tovatovahen na sia do araw aya no kapaynaynehah tapian maparin da sia a parahten. ³Vinata na do mahakay aya a maychalekalen so tanoro, “Mangay ka dia.” ⁴Vatan na sia dira, “No siyo paro mayanong a parinyen do araw no kapaynaynehah. No kapanidong anmana no kapakasiasi so kadwan. No kalibri anmana no kararayaw so viay no asa ka tawo.” Amna tominbay sava. ⁵Tiban na dira atavo ni Jesus a mangsah kano maket no makehnet ori a kaparin no tawol da. Vinata na do mahakay awri, “Laneten mo o tanoro moaya.” As kalanet na sia am nanyeng dana a mapia. ⁶Minehbet sa o Fariseo sawri a machipanmo dira do machangay di Herodes an maypango o kahapan da si Jesus a dimanen.

No aro sa tawo a minionot di Jesus

⁷Amna naypangwan si Jesus do taaw kanira no disipolos na sawri as inonotan da sa no oyod a aro tawo a yapo do kavahayan no Galilea as kano Judea, ⁸do Jerusalem kano kavahayan no Idumea as kan do taypangay no Jordan kan do Tiro kan Sidon do nakadngey da sia o pinariparin na sawri. ⁹As vinata na do disipolos na sawri o kapayprepara da so tataya a sakayan na tapian di da sia

lalasen no maysisidin aya tawotawo. ¹⁰Ta do nakaaro no tinovatova na am aro pa sa o maganit a makey a maypasngen a tomodo sia. ¹¹As do nakavoya da sia no mararahet a espirito am domnogod sa do salapan na as kapangyaw da nia, “Imo o Manganak no Dios.” ¹²Amna niyokoyokod na sa do kadi da a mapapanmoan nia.

No dose a pinidi ni Jesus a apostoles na

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³Kwanasaw am nangay do asa ka tokon as katawag na dira do chinakey na sa a mangay sia. ¹⁴As namidi so dose a machivan sia kano tovoyen na a mananawo, ¹⁵as tinorohan na sa so ipakapamarin da a mapahbet so mararahet a espirito. ¹⁶As no pinidi na saya am sa Simon a ningaranan na pa so Pedro, ¹⁷si Santiago a anak ni Zebedeo kani Juan a kakteh ni Santiago a ningaranan na pa so Boanerges a mayinmonmoan so anak sa no adeg, ¹⁸si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas kani Santiago a anak ni Alfeo, si Tadeo kani Simon a yapo do Canaan, ¹⁹as kani Judas Iscariote a iya so mintraydor di Jesus do kwanasaw.

Si Jesus as kani Beelzebul

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

²⁰As kwanasaw am nangay si Jesus do asa ka vahay. As nakpeh sa mirwa o aro a tawo as kadi da makakanan da Jesus kanira no rarayay na sawri do karoaro dawri. ²¹Do nakadngey da sia no familia na am inangay da tawagan a makayamot do nakavata da sia no tawotawo o nakapangbo na so nakem.

²²As vinata da no eskriba a yapo do Jerusalem, “Mian dia si Beelzebul as makapakaro so marahet a espirito a makayamot do kayan dia no apohen da no demonio.” ²³Asna tinawagan na sira a mangay sia as kavata na sia dira do asa ka parabola, “Maypango o kapakaro na sia ni Satanas si Satanas. ²⁴As no paypatolan a sirasira so maylalaban am maypakaha ²⁵a akma so kararayaw no asa ka familia a di maysosondo. ²⁶As an si Satanas as labanen na sa o rarayay na am maypango kapaytetnek no ipakapamarin na. ²⁷Ta an mian o makapamarin a tawo a mian so mapia a gwardia do vahay am arava o ichavakel na amna an mawara o rakorakoh pa kania so ipakapamarin a somdep sia as kahap na so armas do gwardia aya am arava o mapaparin na as mahap o warawara na.

²⁸“Kakawyoran na sia, ta no atavo a gatos no tawo kano kapakachirichirin so machikontra do Dios am maparin a kapakaboan, ²⁹katadkan no kapakachirichirin so machikontra do Masanto a Espirito, ta kapakaboan ava ya a abo so pandan.” ³⁰Vinata na ya do nakavata da sia o kayan sia no marahet a espirito.

No somnivog a ina kano kakakteh sa ni Jesus

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹As nawara o ina na kanira no kakakteh na sa dawri as kapaytovoy da so tomawag di Jesus. ³²As vinata da no maychadisdisna sawri a

aro a tawo do omdivon ori sia, “Tayto sa do gagan sa ina mo kanira no kakakteh mo a komita dimo.” ³³Amna tinbay na sira, “Sino o ina ko as sango o kakakteh ko,” ³⁴as katidib na dira do omdivon ori sia a maydisna as kavata na sia, “Niaya sa o ina ko kanira no kakakteh ko. ³⁵Ta an sino o omparin so inolay no Ama ko am sira o somnivog a kakakteh ko as kano ina ko.”

No parabola no tinokos

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

4 ¹As somnitnan si Jesus a mananawo do kanayan. As do kaoyod da aro no nakpeh a omdivon sia am somnakay do asa ka tataya as kapaydisna na as sira o tawotawo sirawri am navidin sa do kanayan awri. ²As nanerbi so parabola do matatarek a nanawo a pinawnonong na dira as kavata na sia, ³“Adngeyen nio ya. Mian o asa ka tawo a nangay a manokos. ⁴As do tinokos naya am mian o nangay do pananahanan a nia so chinan da no manomanok. ⁵Mian sa o nagagtos do kabatoan a nia so nakalo a tomovo, ⁶amna do kakohat no araw am nahayo sa takwan nakayamot sava ya so mapia. ⁷Mian sa o nangay do kamanolokan a nia so nakalo a madiman do kahonghong dira no pachisohotan dawri as nakasi sava. ⁸Amna mian sa o natokos do mapia a tana a nia sa so tomnovo kano minsi so mavid. Mian sa o nakasi so tatdo a poho, mian sa o anem a poho as kano yatoyatosen.”

⁹Do pinakavosan sia ni Jesus am vinata na, “Kapiahen nio o kapanngay nio kano kaintindi nio sia.”

No inmonmoan no parabola no tinokos

(Mateo 13:10-23; Lucas 8:9-15)

¹⁰Do kasirasiran darana kanira no disipolos na sawri kano kadwan sa a omonot sia am inahes da sia o inmonmoan no parabola naya. ¹¹Vatan na sia dira, “Mapia kamo ta ipapanmo dinio o komapet do paypatolan no Dios asna dira do kadwan am panerbian sa so parabola, ¹²tapiian di da voya o tori da tiban as kadi da makaintindian so madngey da, ta tarek sa manehseh as kapakabo do gatos da.”

¹³Vatan na sia dira, “Ara nio paroava maintindi o akmaya sia a parabola? An di nio maintindi am maypango o kapanmo nio so inmonmoan no parabola ko sa kadwan. ¹⁴Niaya o inmonmoan no parabola aya. No nanokos aya am no mapawnonong so Chirin no Dios. ¹⁵No natokos sawri do panahanan am irepresenta na sa o makadngey so Chirin no Dios. As do kadngey da sia am nyeng a mawara si Satanas a ompakaro sia dira. ¹⁶No nangay awri do kabatoan am irepresenta na sa o masoyot a omrisibi so Chirin aya, ¹⁷pero nakatneb ava ya dira so mapia as do kawara no pakasisian kano katetek dira a makayamot do onotan daya am masonong daya tadichokoran. ¹⁸As no nangay sawri

do kamanolokan am irepresenta na sa o omrisibi so nanawo aya, ¹⁹amna makayamot do matatarek a ichalijat da kano kahoho da no kaynakman kano kadwan pa a dira da am katavonan o saray daya as kadi darana makatovoan. ²⁰As no natokos do mapia a tana am irepresenta na o manngey so nanawo aya as kapia no karisibi da sia as kapakatovo da nia a mian so kavoyan sia dira a akma so kapakasi no nimoha aya so tatdo a poho, anem a poho anmana yatoyatosen.”

No parabola no relaken

(Lucas 8:16-18)

²¹Vatan na pa sia, “Pangayen paro o relaken do kawliwan na anmana do ahbo no kama as kadi pangayan sia do pakavoyan nia? ²²As arava o tayotayohen a di anti maytotwaw as no atavo a sekreto am mapanmo anti. ²³Kapiahen nio o kapanngey nio kano kaintindi nio sia.

²⁴“Makapatak kamo do kaparin no kapanngey nio. No adpang no itoroh nio am nawri pa o adpang no marawat nio as karapa pa anti dia o marawat nio. ²⁵Takwan an sino o manngey as kapanganohed na am mayparakoh o nanawan sia asna sira o dia manngey as kadi da manganohdan am pakarohen pa o ichapatak da.”

No parabola no tomnovo a votoh a komparahendo paypatolan no Dios

²⁶Vinata na pa, “No paypatolan no Dios am akma so asa ka tawo a nanokos. ²⁷Do nakatayoka na manokos am komnaro as kanolay na sia tomovo as tomnovo as kapaypalovo na amna mapanmo nava an maypango ya. ²⁸No tana aya o pakayapoan no yanien, ta tomovo o mohamoha as kayan no kekepen na as kayan dana no asi na. ²⁹As an matwa dana am yanien ya do tiempo no kapanyani.”

No parabola no dekey a votoh

(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)

³⁰Vinata na dira, “Ango paro maparin a pakomparan sia o paypatolan no Dios. Anmana ango paro parabola a serbien ta a palialitan ta sia ya. ³¹Maparin ya pakomparahen do asa ka dekey a votoh a nimoha do tana aya. ³²Dekey ya amna an tomovo am mayrakorakoh ya a kayo a angayan da no manomanok as kapamarin da dia so otioyan da do yangaw na sa.”

³³As aro pa o pinawnonong na dira a pinanahan na do parabola a manda do kaparin da a makaintindi so inmonmoan da nia. ³⁴Fermi parabola o serbien na dira do kaaroan no tawo asna dira do disipolos na am niexplika na o atavo so kapiahen.

No milagro ni Jesus do kabkasan

(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵Do mahep no araw awri kanaw am vinata na dira do disipolos na sawri o kapayatovang da. ³⁶As chinaroan da sawri o aro a tawo as

kapachivan da sia do falowa as mian pa sa o aro a falowa a nachivan dira. ³⁷Amna narahet o kawan as kapaybebkas na as no sakayan daya am angayan dana no danom, ³⁸amna tori si Jesus a makaycheh do hangnan do mawdi no falowa awri. Niyokay da as kavata da sia dia, “Maistro, madiman ta!” ³⁹Nayokay as kamando na dia o salawsaw as kavata na sia do taaw, “Maypadinak ka na,” as nanyeng dana a mangheteng as kapaypadinak na. ⁴⁰Vatan na sia dira, “Ango ichamo nio. Ara paroava o saray nio?” ⁴¹Oyod sa naychaknin as kavata da sia do kadwan dira, “Sino paro ya ta aran no salawsaw kano abkas am anohdan da!”

No milagro ni Jesus do asa ka Gadareno

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

5 ¹Nakaraya sa do viit no danom aya do kavahayan da no Gadareno. ²As do nakagtin ni Jesus do falowa am mian o nachivayat sia a mahakay a yapo do sementerio a sindepan no marahet a espirito. ³Matda ya do pamovonan saya as arava o makavahod sia a aran brilyosan da, ⁴ta masanib darana vahoren no brilyos kano kadena amna no kadena sawri am kotkotden na sa as no brilyos am potopototen na sa as marawa dava no aran sino a tawo. ⁵As do kayan na do pamovonan saya a achip kan do katokotokonon sawri do maraw kano mahep am fermi a mangyangyaw as karawarawa na so karakohan na no bato.

⁶As do nakavoya na si Jesus do marayi pa am nayayo a domogod do salapan na, ⁷as kapangyaw na sia a vatahen, “Ango parinyen mo diaken mo Jesus a Manganak no mato a Dios. Machisiasi ako dimo do ngaran no Dios do kadi mo a kastigoan diaken.” ⁸No pachisiasi naya am takwan vinata narana dia, “Mehbet ka do mahakay aya, imo a marahet a espirito.”

⁹Inahes na dia ni Jesus, “Sino ngaran mo.” Tominbay sia a makavata sia, “No ngaran ko am Yatoyatosen takwan aro kami.” ¹⁰As pinachisiasi na di Jesus o kadi na pakaroan sira do kavahayan awri. ¹¹Mian sa o aro a bago a maysavok do masngen aw a tokon, ¹²as pinachisiasi da dia, “Tovoyen mo yamen do bago sirawri as pasdepen mo yamen dira.” ¹³As tinonngan na sira as naychahbehbet sa o mararahet a espirito as kasdep da do bago sirawri a manga dadwa livo as naychapayapayayo sa a mayjogtos do kakarangan awri as chinamotan sa atavo.

¹⁴As nayayo sa o mangonong awri do bago a mangay a omvahey nia ya do idi kan do kadwan a logar as nawara sa o tawotawo awri a tomidib dia o namarin aya. ¹⁵As mawara sa di Jesus am navoya da o pinakaroan awri so mararahet a espirito a maydisna a tori dana machipasonong as kayan dana no onayen na. Do akmaya sia napaparin am namo sa o tawotawo saya. ¹⁶As sira o nakavoya so namarin aya am pinayvahevahey da o namarin do nayanan awri no mararahet a espirito as kan do bagobago sirawri. ¹⁷As inahes da si Jesus do kakaro na do kavahayan da.

¹⁸As do kasakay narana ni Jesus do falowa ori do kakaro na am nangahes o pinakaroan nawri so mararahet a espirito do kapachirayay na dia. ¹⁹Amna pinya nava as vinata na dia, “Somavat ka as kavahevahey mo nia do kaychayvan mo sira o makakniknin aya a pinarin no Dios dimo as kano rakoh aya a sidong na dimo.” ²⁰As nangay o tawo aya as kasitnan na a mapapanmo nia do kavahayan do Decapolis o makakniknin sawri a pinarin sia ni Jesus. As naychaknin sa atavo o tawo.

No dadwa a rakoh so saray ni Jesus
(*Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56*)

²¹Do nakapirwa ni Jesus a mayatovang do falowa am nakpeh dana sa do kanayan o oyod a aro a tawotawo. ²²As nawara o asa dira do adngedngeyen da do sinagoga a mayngaran so Jairo as do nakavoya na sia am domnogod as kakheb na do kokod ni Jesus, ²³as kapachisiasi na dia a makavata sia, “No dekey a manganak ko a mavakes am maychahedheran dana as iyangay mo pa a palapawen o tanoro mo sia tapian matova dana.” ²⁴As nachivan sia dia, as minonot pa sa o oyod a aro a tawo as kadivon da sia.

²⁵Amna mian o asa ka mavakes a maganit a dose dana a ka kawan so kapayraraya, ²⁶as aro dana o pinakasiasian na do matatarek a manovatova as kagasto narana sia atavo o miniminyan na amna arava o pinaypapiyan na, ta no nakapaypahara na pa. ²⁷As do nakadngey na sia o komapet di Jesus am naypasngen sia do tadichokoran na as katodo na sia o lamit na, ²⁸takwan vinata na, “Aran katodo ko pa sia o payis no lamit na am mapia ako na daw.” ²⁹As nanyeng a omhes o kapayraraya nawri as kadidiw na sia do karakohan na o nakapia narana no ganit nawri. ³⁰As nanyeng na a mapanmo ni Jesus o nakakaro na dia no ipakapamarin na as nanyeng a mayweswes do kaaroan dawri a omahes nia, “Sino tomnodo sia o laylay ko.” ³¹As vinata da dia no disipolos na sawri, “Tayto mo sa mavoya o aro saya a komadivon dimo as iyahes mo pa an sino tomnodo dimo?” ³²As panyididit na do omdivon awri tapian mavoya na an sino tomnodo awri sia. ³³Amna no mavakes awri am navakel kano namo do kapanmo na so namarin awri sia, as naypasngen sia as kadogod na a komheb do salapan nawri as kavahevahey na nia o atavo a namarin. ³⁴As vinata sia ni Jesus, “Manganak, makayamot do saray mo am natova ka. Mamarin ka na mangay a abo so kamoamo.”

³⁵As do katori na pawri a mangononong am nawara sira o yapo do vahay da Jairo as kavata da sia, “Nadiman dana o manganak mori asna salovalen mo pava o Maistro aya.” ³⁶Madngey ni Jesus ya am vinata na do manyokoyokod awri no sinagoga, “Mangsah kava as ichasaray mo na yaken.” ³⁷Mangay dana sa am voyvoh sa Pedro, Juan kani Santiago o pinya na a machirayay sia.

³⁸As do nakawara da do vahay no adngedngeyen aya do sinagoga am navoya sa ni Jesus o maychatanyitanyis kano mayvinovino do nadiman aya. ³⁹Somdep dana sia am vinata na dira, “Ango ichangсах nio kano paychatanyitanyis nio. Nadiman ava o metdeh aya ta tod a makaycheh.” ⁴⁰As chinayak da sia do vinata naya. As do nakapahbet na sira atavo am pinachirayay na o ama no metdeh awri kano ina na as kanira no rarayay na sawri as kasdep da do yanan no metdeh awri. ⁴¹As do nakapondan na dia o tanoro no metdeh awri am vinata na dia, “Talitha kumi,” a mayinmonmoan so, “Dekey a mavakes, vatahen ko dimo, mayvangan ka.” ⁴²As nanyeng a mayvangan o metdeh awri as kayam na takwan dose dana o awan na, as rakoh o nakapaychaknin da. ⁴³As niyokoyokod sa ni Jesus so kapiahen a di mayvahevahey nia do aran sino as vinata na pa dira o kapakan da sia o metdeh aya.

Si Jesus a di da nirisibi no kaydian na sa do Nazareth

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

6 ¹As komnaro dawri si Jesus as kangay na do sivog na a kavahayan as minonot sa dia o disipolos na sawri. ²As do nakawara no araw no kapaynaynehah am somnitnan a mananawo do sinagoga, as do nakadngey da sia no aro a tawo am naychaknin sa as kavata da sia, “Yapo paro dino o akmaya sia a kasolivan na kano makakniknin saya a pariparinyen na. ³Niaya paroava o maychayokayo ori a manganak ni Maria as kakteh da Santiago, Jose, Judas kani Simon? As masinchad ta sa so mapia o kakakteh na a mavavakes.” Makayamot dia am aro sa o naskeh nia as kadi da manganohdan sia. ⁴Asna vinata dira ni Jesus, “Alit na ya no asa ka profeta, ta mapia o kasincharan sia a katadkan do mismo na a kavahayan kanira no lipolipos na as kan do romanes na a familia.” ⁵As arava o makakniknin a pinarin na daw a katadkan no nakapalapaw na sia o tanoro na do mayhahaw sira a maychagaganit as nakatova da. ⁶Naychaknin sia a makayamot do kadi da manganohdan. As nangay a mananawo do kadwan sawri a kavahayan.

No nakatovoy sira ni Jesus o dose a ka disipolos na

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

⁷As tinawagan na sa o dose sawri a ka disipolos na as katovoy na sira a tomahidwa a mian so ipakapamarin dira do mararahet a espirito. ⁸Vinata na pa dira, “Manayvi kamoava so serserbien nio do biahe nioaya akma so kanen kano kartos as kano kadwan pa sa a kaylangan nio asna voyvoh o sayched o ipanayvi nio, ⁹kano sandalyas as asa ka onayen nio a laylay.” ¹⁰As vinata na pa dira, “Do rapitan nio a vahay am dawri o katdan nio a manda do kakaro nio do kavahayan aya. ¹¹As do dino a kavahayan a di romawat dinio as kadi da adngeyan dinio am do kakaro nio daw am papaspasen nio o ahbek do kokod nio a nia anti so

testigo a laban dira.”¹² As naychakarokaro sa a mangay a mapawnonong no kapanehseh da no tawotawo,¹³ as kapahbet da so aro a marahet a espirito as katovatova da sira so aro a magaganit do kapaphot da dira so haneng.

No nakadiman ni Juan Bawtista

(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴As nadngey ni Patol Herodes o komapet di Jesus takwan navahey o ngaran na do matatarek a logar. As vinata no kadwan, “Minirwa a maviay si Juan Bawtista as dawa mian sia o makakniknin a ipakapamarin.”¹⁵ Amna no vinata da no kadwan am, “Si Elias ya.” As no kadwan am vinata da o kaprofeta na a akma so asa dira do profeta kaychowa.¹⁶ As do nakadngey na sia ni Herodes am vinata na, “Si Juan ya a chinteb ko so lagaw a nayvangon,”¹⁷ takwan si Herodes o napaytovoy so omahap si Juan a kalabosohen. Pinarin na ya a makayamot di Herodias a iya so nipohes na kakovot no kakteh na a si Felipe.¹⁸ Ta vinata ni Juan di Herodes aya, “Rakoh o sadan mo do nakakovot mo so kakovot aya no kakteh mo.”¹⁹ Chinaket ni Herodias o akmaya sia a vinata ni Juan as dawa na chinita a dimanen amna naporin nava,²⁰ ta agoman sia ni Herodes do kapanmo na sia o kapia na tawo ni Juan. As do kadngey sia ni Herodes si Juan am chinagolo na no aktokto na amna kayan pa no kakey na a domngey sia.

²¹Amna nawara o oportunidad ni Herodias do nakapanilibra ni Herodes. Pinawiyab na sira o ofisialis kano apopohen sa no sinjalo kanira no maato a tawo no Galilea.²² As do nakasdep no anak na mavakes ni Herodias am tomnada ya so pinakamia ni Herodes kanira no rarayay na sira as vinata ni Herodes do kanakan awri, “Mangahes ka diaken so aran ango a ichakey mo, ta itoroh ko dimo.”²³ As pinayavay na dia, “Aran ango iyahes mo diaken am itoroh ko a aran kara no paypatolan koaya.”²⁴ As minehbet as kavata na sia di ina na, “Ango iyahes ko sia.” Vinata na dia ni Herodias, “No oho ni Juan Bawtista.”²⁵ As nanyeng a mayalisto a somdep a mangay di Patol Herodes as kavata na sia, “Ichakey ko o katoroh mo nia diaken sichangoriaw do bandiha o oho ni Juan Bawtista.”

²⁶Oyod na ya chinangsah ni Herodes amna makayamot do promisa nawri do salapan da no aro sawri a rarayay na amna naporin nava a sobnahun ya.²⁷ As nanyeng a mapaytovoy o patol ori so sinjalo a guardia as kayokoyokod na nia o kangay na nia o oho ni Juan, as inangay na akteven o lagaw na do kalaboso,²⁸ as kangay na nia o oho nawri a mian do bandiha as katoroh na nia do kanakan awri as tinoroh nawri sia do ina na.²⁹ Do nakadngey da sia no disipolos na am inangay da hapen o karakohan na a ivovon.

No milagro a kapakan sia ni Jesus o 5,000

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-15)

³⁰Nayvidi sa o apostoles ori di Jesus a omvahevahey nia o atavo a pinariparin da as kano pinananawo da.³¹ As vinata na dira, “Mangay

kamo do kapaychatanyan nio a logar as kapaynaynehah nio so aran dekey,” takwan aro sa o naychawarawara as kano naychakarokaro as kadi da a makasdangan a aran do kakan da. ³²As somnakay sa do falowa a mangay do kasirasiran da. ³³Amna mavoya da sa a komaro no aro a tawo as kasinchad da sira am naychapayapayayo sa o yapo do matatarek a kavahayan as kapanmanma da pa kanira. ³⁴As do nakapakaraya ni Jesus am navoya na sa o oyod saya aro a tawotawo as oyod na sa chinasi takwan akma say karnero a abo so machonong dira. As sinitnan na sa nanawhen no aro a nanawo.

³⁵As do kapaysarisari narana am nangay sa dia o disipolos na a makavata sia, “Maysarisari dana as marayi pa o yanan taya do kavahayan. ³⁶Dawa pawdien mo na sa do kavahayan sa do omdivon aya tapian makapanadiw sa so kanen da.” ³⁷Am tinbay na sira, “Torohan nio sa so kanen da.” Amna vinata da sia, “Mangay kami paro a manadiw so anmo no yatoyatosen a ipakan namen sira?” ³⁸Amna vinata na dira, “Iyangay nio a tiban an pira o mian a tinapay.” As do nakapanmo da sia am vinata da, “Dadima a ka tinapay kano dadwa a ka among.” ³⁹As niyokoyokod na sa a mapaydisna sira a maychagrogropo do kadibobotan. ⁴⁰As naychadisdisna sa a nalihira so tomayhisa yatos as kano tay-sisingkwenta. ⁴¹As inahap na o dadima ori a ka tinapay kano dadwa ka among as katangay na do hanyit a mamahemahes as kakchikchid na so tinapay saw as katoroh na nia ya kano among aw dira do disipolos nawri a payatayen dira do tawotawo saya. ⁴²As kominan sa as nakabsoy da. ⁴³As mian pa o nikpeh da no disipolos aya a dose a ka alat a napno no panda da. ⁴⁴As no kominan saya am dadima livo a ka mahahakay.^a

No nakayam ni Jesus do abkas
(*Mateo 14:22-23; Juan 6:16-21*)

⁴⁵As nakarahan ya am niyokoyokod sa ni Jesus o disipolos na sawri a manma a mayatovang do falowa a mangay do Betsaida do katori na pa mapaveavek sira o tawotawo sawri. ⁴⁶As do nakakaro darana am nangay do tokon a machahoahok. ⁴⁷As do kamahep narana am mian sa do hovok no taaw o falowa aya as mian do tana a maychatani si Jesus. ⁴⁸As do kamalatiat narana am navoya na sira a mangawongawod a kawesan dana a makayamot do kasebseb da sia o salawsaw as nangay dira a machinadnad a mayam do taaw. Havasan na sira, ⁴⁹amna do nakavoya da sia a mayam do abkas ori am do vata da as anito as nangyaw sira, ⁵⁰takwan naytavo sa a nakavoya sia as oyod sa namo. Amna nanyeng na a vatahen dira, “Mamo kamoava asna makangdet kamo, ta yaken ya.” ⁵¹As somakay dira do falowa awri am minhes o salawsaw as rakoh

---

^a 6:44 Mian pa sa o mavavakes kano kametdehan a dia nachividang a kominan.

o nakapaychaknin da, ⁵²ta do kakehnet no aktokto da am tori da pa diaintindi o ipakapamarin ni Jesus a pinavoya na do nakapaypaaro na so tinapay awri.

**No nakapanovatova ni Jesus so aro do Genesaretdo
nakatodo da so laylay na
(Mateo 14:34-36)**

⁵³Do nakapayatovang da am nakaraya sa do kavahayan no Genesaret. ⁵⁴As gontin sa do falowa awri am nanyeng da sia a masinchad no tawotawo, ⁵⁵as nayapora sa atavo a omahap sira o magaganit do ichehan da as kangay da nira do yanan nawri. ⁵⁶As do aran dino a inangayan na kavahayan am pinaychabhehbes da sira o maychagaganit do payis no rararahan as kapachisiasi da nia dia o katodo da pa so payis no laylay na. As natova sa atavo o tomnodo sia.

**No kapangananawa no kawnot do chinaydadakayan sa anohdan
as dia no Chirin no Dios
(Mateo 15:1-9)**

7 ¹Do naypisa do nakakpeh da do yanan ni Jesus no Fariseo as kanira no kadwan do eskriba a yapo do Jerusalem, ²am navoya da sa o kadwan do disipolos na sira a koman a dia nanma a mavanaw. ³Ta sira o Fariseo kanira atavo no Judeo am koman sava an di pa sa navanaw so kapiahen a nia so chinaydadakayan da sia no apoapo da sa. ⁴As an mawara sa a yapo do palengke am koman sava a di pa narios^b as kawnot da do aro pa a chinaydadakayan da sia akma so kawyas da dia o pananavo da so inomen, banga, as kano plangana.

⁵As inahes da dia no Fariseo kanira no eskriba, “Ango pasadan da sia no disipolos mo saya o onotan ta sa Judeo do komwan do kapavanaw an manam a koman.” ⁶Amna vinata na dira, “Oyod o pinatolas ni Isaias kaychowa a komapet dinio a toman mapia do nakavata na sia,

‘Akma say oyod o tawotawo saya do chirin da diaken, kwana no Dios, amna do somnivog dira am mavawa sa diaken. ⁷Arava o sinmo no pawnonongen da nia takwan inanawo da o tanyan da pananawan as vatahen da o kapaychirin siay no Dios.’

⁸Tadichokoran nio o nanawo no Dios as kanawri no onotan nio o chinaydadakayan sia no tawo.”

⁹As vatan na pa sia dira, “Tayto kamo masolib a mamarin so onotan nio a nia so machikontra do panyokoyokoran no Dios, ¹⁰takwan vinata ni Moises, ‘Torohan nio so anib kano onor o ama mo kano ina mo,’ as, ‘An sino o di omanib so ama na kano ina na am logar a dimanen,’ ¹¹amna

^b 7:4 Anmana: koman sava an di da pa nilablavan o sinadiw da.

no pananawan nio am no kaparin sia tadichokoran no kamanganakan o anongen da do inyapoan da an itoroh do Dios o logar daya isidong dira, ¹²as ninolay nio na sira a di atbay so anongen da do ama da kano ina da. ¹³Do diaya a parinyen nio am pabohen nio o sinmo no Chirin no Dios as kanawri no onotan nio o chinaydadakayan nio. Niaya ava o parinyen nio ta aro pa o matatarek a pasadan nio so panyokoyokoran no Dios.”

No yapo do aktokto a ipakagatos so tawo

(Mateo 15:10-20)

¹⁴As pinirwa na sa a tawagan o tawotawo a mangay dia as kavata na sia dira, “Adngeyen nio yaken a atavo as kaintindi nio sia. ¹⁵Arava do somdep do tawo o mapakagatos sia asna no yapo do aktokto na o pakayapoan no ipakagatos na. [¹⁶Kapiahen nio o kapanngey nio kano kaintindi nio sia.]”

¹⁷As do nakasdep na do vahay do nakayapo na dira do tawotawo sirawri am inahes da no disipolos na o komapet do parabola nawri. ¹⁸As vinata na dira, “Aran inio am naintindi nioava? Mapanmo nio paroava o kadi na makagatosan no tawo a makayamot do kanen na? ¹⁹Ta no kanen na am do tawol ava an dia do vodek na o angayan na as kahbet narana.” (Do diaya am vinata ni Jesus o kaparin a kanen no atavo a kanekanen.)

²⁰Vatan na pa sia, “No yapo do aktokto no tawo am nawri o ipakagatos na, ²¹takwan yapo do pinangtoktoan no tawo o matatarek a marahet a chintokto a akma so malapos a parinyen, kapanakanakaw, kapandiman, kapangadwan, ²²kalakam, kalaposan, kapangotap, kaynanahet, kapaychirichirin so icharahet no kapayengay na a tawo, kapamato so karakohan as kano kalokohan. ²³Niaya sa atavo am makayapo do pinangtoktoan a nia sa so mapakagatos so tawo.”

No rakoh a saray no asa ka mavakes

(Mateo 15:21-28)

²⁴As komnaro daw as kangay na do mangket nawri do Tiro kan do Sidon as kasdep na do asa ka vahay as kahoho na nia o kabo no makapanmo sia amna nakatayo ava dira do tawotawo. ²⁵As mian o asa ka mavakes a mian so dekey a anak a mavakes a sindepan no marahet a espirito, as do nakadngey na so komapet di Jesus am naypasngen sia as kadogod na a komheb do salapan na. ²⁶No mavakes aya am Griego a nawara a Sirofenisia as pinachisiasi na dia o kapakaro na so marahet awri espirito do anak nawri. ²⁷Amna vinata na dia, “Panmahen ta pakanen o kametdehan a manda do kabsoy da, takwan mayanong ava o kahap so kanen da no kametdehan as kapagchid sia dira do chito.” ²⁸Amna tinbay na sia, “Oyod ori, mo Apo amna aran sira o chito do ahbo no lamisa am koman sa so sadit da no kametdehan.” ²⁹Vatan sia ni Jesus

dia, “Makayamot do vinata moaya am mangay ka na, ta komnaro dana o demonio do anak mo.” ³⁰As somnavat as kavoya na so anak nawri a majivajivat do kama a chinaroan dana no demonio.

No nakatova ni Jesus so asa ka makoteng a dia makabkabnek

³¹As minirwa si Jesus a komaro do kavahayan no Tiro as kapanahan na do Sidon kano kavahayan no Decapolis a mangwan do kanayan do Galilea. ³²As inangay da sia o asa ka makoteng as kadi na a makabkabnekan as pinachisiasi da dia o kapalapaw na pa so tanoro na dia. ³³As pinataywawa na sia do aro sawri a tawotawo as kapangay na so kakamay na do titidoan nawri as naytipa as katodo na sia o rida na. ³⁴As nakatangay na so hanyit am mininawa so mayid as kavata na sia dia, “Efata” a mayinmonmoan so, “Kaywangan ka na!” ³⁵As nyeng dana a makadngey o tawo aya as kapakabnek narana so mapia. ³⁶As niyokoyokod na sa do kadi da a mayvahevaheyan nia do aran sino amna no nakapaypangay pa no nakapayvahevahey da nia. ³⁷As rakoh o nakapaychaknin da as vinata da, “Mapia o atavo a parinyen na! Aran no katova na sira so makoteng kano nono am maparin na!”

No nakapakan sia ni Jesus o 4,000

(Mateo 15:32-39)

8 ¹Do naypisa do nakapirwa da a makpeh no aro a tawotawo as kabo no kanen da am tinawagan sa ni Jesus o disipolos nawri as kavata na sia dira, ²“Tayto ko sa ichasi o tawotawo saya a tatdo dana a karaw a machasa diaken as kabo dana no kanen da. ³As an pasavaten ko saya a mapteng am makabo sa do rarahan takwan aro sa dira o yapo do marayi a logar.” ⁴Vatan da sia no disipolos na sa, “Maypango o kayan no kanen da nia do akmaya sia yanan ta a desierto.” ⁵Ahsan sira ni Jesus, “Pira o tinapay nio.” Vinata da, “Tayto o papito.” ⁶As niyokoyokod na sira o tawotawo a maydisna as kahap na so papito ori a ka tinapay as do nakatayoka na a mamahemahes am nikchikchid na as katoroh na nia dira do disipolos nawri a payatayen dira do tawotawo sirawri as pinarin da ya. ⁷As mian pa o mayhahaw a among da. Namahemahes pa dia as kayokoyokod na nira a mapayatay sia dira. ⁸Kominan sa atavo as kabsoy da as kayan pa no papito a ka alat a napno no di da napatawos. ⁹As no kominan sirawri am masngen a apat a livo a ka tawo. ¹⁰Pinadinaw na o tawotawo saya as kanyeng na somakay do falowa kanira no disipolos nawri as kangay da do kavahayan no Dalmanutha.

No nakapangahes da no Fariseo so kapamarin ni Jesusso milagro

(Mateo 12:38-39; 16:1-4; Lucas 11:29-32)

¹¹As nangay sa sia o Fariseo a makey a omhawahaway sia as kasitnan da a machidibati sia a mangahes so pavoyan na nia o kayapo na do Dios o

ipakapamarin na. ¹²Amna vinata na a marahmet so aktokto, “Ango paro ipaychitachita da so milagro no tawo saya sichangoriaw. Kakawyoran na am vatahen ko dinio ta arava o milagro a itoroh dira.” ¹³As chinaroan na sira as kasakay na do falowa as kapayatovang na do viit awri.

No abnekan so libadora da no Fariseo kano Saduceo

(Mateo 16:5-12)

¹⁴Nakawayak sira o disipolos ori a manayvi so mavaw da a tinapay as voyvoh a mian am asa ka tinapay. ¹⁵Vatan sia dira ni Jesus, “Makapatak kamo as kapakahawa nio do libadora da no Fariseo kani Herodes.” ¹⁶Vinata da do kadwan dira, “Sigoro no vatan na sia ya am do nakadi taya nanghapan so tinapay.” ¹⁷Amna do kapanmo na sia ni Jesus am vinata na dira, “Ango kavaklan nio o kabo no tinapay nio. Tayto kamo paro pa di makaintindi? Ango di nioaya manganohdan. ¹⁸Mian o mata nio amna makavoya kamoava. As mian o titidoan nio am makadngey kamoava. Chinawayakan nio na paro? ¹⁹Do nakakchikchid ko so dadima ka tinapay a manawob dira do dadima ori livo am pira ka alat o panda a chinpeh nio pa.” As no vinata da dia, “Dose.” ²⁰“As do nakakchikchid sia o papito awri a ka tinapay a pinakan so apat a livo am pira ka alat o panda a chinpeh nio pa.” As vinata da dia, “Papito.” ²¹Vatan na sia dira, “Ara nio paro pa a diaintindi?”

No nakatova ni Jesus so mavota do Betsaida

²²As do nakapakarapit da do Betsaida am inangay da dia o mahakay a mavota as pinachisiasi da dia o katodo na sia. ²³As nikaday na sia as kapawnot na sia a ipangwan do gagan no kavahayan awri. As do nakatipa na dia o mata na sa as kapalapaw na sia dia o tanoro na am inahes na dia, “Ara dana o mavoya mo?” ²⁴As tomnangay sia as kavata na sia, “Tayto ko makavoya so aro a tawo a akmay kayokayo a mayam.” ²⁵Do nakapirwa na a mapalapaw so tanoro na do mata nawri am napia as kapakavoya narana so matalamad. ²⁶As pinasavat na sia as kavata na sia, “Somdep kava do kavahayan awri a mayvahevahey nia ya do aran sino.”

No vinata ni Pedro a kasincharan na si Jesus

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷As nangay sa Jesus kanira no disipolos na do Cesarea Filipos. Ahsan na nira no disipolos nawri do kayan da do rarahan, “Ango kasincharan da diaken no tawotawo.” ²⁸As tinbay da sia, “Vatahen da no kadwan am si Juan Bawtista ka. Sira o kadwan am imo kono si Elias anmana asa ka profeta.” ²⁹Vatan na sia dira, “Onas, inio, ango kasincharan nio diaken.” Itbay ni Pedro a makavata sia, “Imo o Cristo aya.” ³⁰As yokoyokoran nira ni Jesus do kadi da mayvahevaheyan nia do aran sino o komapet sia.

No nakapapanmo ni Jesus so manam a kadiman na

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹As sinitnan na sira a nanawhen do kapanahan na anti do pakasisian no Naytawo as kakontra da anti sia no adngedngeyen kanira no maato sa a papali kano eskriba sa as kadiman anti sia amna mirwa a maviay do karahan anti no tatdo a karaw. ³²Vinata na ya so matalamad. Pataywawan sia ni Pedro as kasitnan na a ompabhes sia a mayliliak so akma sawri. ³³Amna inidit ni Jesus as kavoya na sira so disipolos na as kahoya na ni Pedro do kavata na sia, “Satanas, nyeng ka komaro diaken. Salovalen moava yaken takwan no mian aya do aktokto mo am yapo ava do Dios, ta yapo do ichakey no tawo.”

³⁴As tinawagan na sira o minadpon sirawri kanira no disipolos na as kavata na sia dira, “An sino o omonot diaken am tadichokoran narana o tanyan na ichapia as kasitnan na a mayrara sia o pakasisian kano pakasnekan as kavidin na omonot diaken. ³⁵Ta an sino o komita sia librien o karakohan na am abohen na anti ya as an sino ombo so viay na a makayamot diaken kano Evangelio aya am iya anti o somnivo a makarawat so viay. ³⁶Ta ango paro o inakyan nia no asa ka tawo an mahap na o atavo a mian do mondo aya as kabo na so mismo na pahad. ³⁷Ta ango paro maparin a paswaden no tawo do viay na. ³⁸Ta an sino o machisnek niaken kano chirin ko sichangoriaw do kayan no aro a makagatogatosen kano tomnadichokod do Dios am ipachisnek na anti sia no Naytawo an mawara o kapayvidi na a pachirayayan da no angheles kano ipakapamarin no Dios Ama.”

9 ¹Vatan na pa sia dira, “Vatahen ko dinio ta mian sa dinio o di pa anti a diman a manda do kavoya da so kapaypatol no Dios a mian so ipakapamarin.”

No nakatadi dia o makakniknin a katitiban ni Jesus

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

²Nakarahan o anem a karaw am pinayvan sa ni Jesus sa Pedro, Santiago kani Juan a tomayara do asa ka makarang a tokon a kasirasiran da. As chinatadian o katitiban ni Jesus do salapan da, ³as kapayvadiw no onayen nawri a oyod a marelak a abo so kapalit do tana aya. ⁴As nawara sa Elias kani Moises as kapachisisirin da di Jesus. ⁵Vatan sia ni Pedro di Jesus, “Apo, tayto mapia o kayan taya dia asna mamarin kami so mayponged a yanan nio ka da Moises kani Elias.” ⁶Vinata na ya a diaktokto nia a makayamot do kaoyod da namo. ⁷As mian o demdem a minolib sira as kayan no liak a yapo do demdem awri a makavata sia, “Niaya o ichaddaw ko a Manganak. Adngeyen nio sia.” ⁸Nanyeng sa manididit do omdivon awri am ara pava o navoya da a tawo an dia si Jesus dana a rarayay da.

⁹As do kawsok darana do tokon awri am niyokoyokod na sa do kadi da mapapanmoan nia o navoya dawri a manda do kapirwa na maviay no Naytawo aya. ¹⁰As nianohdan da sia as kahes da do kadwan dira an ango o inmonmoan no kapirwa aya maviay.

¹¹Ahsan da nia no disipolos ori di Jesus, “Vatahen da no eskriba saya am manam kano kawara no Mesias am mawara pa si Elias.” ¹²“Oyod ori,” kwana ni Jesus. “Mawara si Elias a omprepara so atavo. Asna ango vatan na pa no nakatolas aya a komapet do Naytawo aya do kayan anti no mahara a pakasisian na as kadi da a sincharan dia. ¹³As vatahen ko dinio ta nawara dana si Elias as pinarin da dia o chinakey da a akma so nakatolas a komapet dia.”

No metdeh a pinakaroan ni Jesus so marahet a espirito

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

¹⁴Makarapit dana sa do yanan da no disipolos na am navoya da sa o aro a tawo a omdivon dira as kayan da no eskriba a machidibati dira do disipolos aya. ¹⁵As do kavoya da sia no tawotawo sawri am nychakknin sa as kapayayo da a omvayat sia. ¹⁶As inahes na dira, “Ango paychakasisirinyan nioaya.” ¹⁷Vatan sia no asa dira, “Maistro, inangay ko dimo o manganak ko a yanan no marahet a espirito a di makapayliliak sia. ¹⁸Do dino atakian na sia am podipodiren na sia as kasbo no vivi na as kapaylangetngat no nyipen na as kapaneglang no atavo a karakohan na as inahes ko na sa o disipolos moaya a mapakaro so espirito aya amna naparin dava.” ¹⁹Vatan na sia dira, “Tayto ko pachimaboan o saray nio as kasadit nio a paynananawhen. Manda paro pa an mango o kapachichasa ko dinio as kano kapaynananawo ko dinio! Iyangay mo diaken o anak moaya.” ²⁰As inangay da sia dia as do nakavoya no espirito awri si Jesus am nanyeng sia a mangolanet as kalba na do tana a mayvadevadede as kapaysobosobo na. ²¹As inahes ni Jesus o ama nawri, “Kango pa o nakasitnan na niaya.” Vinata na, “Nakayapo pa do kametdeh na. ²²As mapohapoha sia so masanib do apoy as kan do danom tapian dimanen na sia. As an ara o mapaparin mo am ichasi mo yamen as sidongen mo pa yamen.” ²³As vinata ni Jesus dia, “An ara o mapaparin ko? Maparin o aran ango do manganohed.” ²⁴As nanyeng na vatahen so kaliaken no ama no metdeh awri o, “Manganohed ako as paypayeten mo pa o kapanganohed ko.”

²⁵As do nakavoya na sira ni Jesus o kapaypaaro da no tawotawo a maypasngen am nimando na o marahet awri a espirito do kavata na sia dia, “Imo a marahet a espirito no makoteng kano nono am mandoan koymo a mehbet dia as kadi mo na a mirwan a somdep dia.” ²⁶As do nakarahan no nakapangyaw na no espirito awri am pinangolanet na sia as kahbet na dia as kaakma nay nadiman no mahakay awri as dawa

vinata da no kaaroan dawri o nakadiman na. ²⁷Amna pinondanan na sia ni Jesus do tanoro na as kapayvangan na sia a natova.

²⁸As do nakasdep ni Jesus do vahay awri am inahes da sia no disipolos nawri, “Ango pakayapoan no kadi namen awri a makapakaroan sia.” ²⁹As vinata na dira, “Mapakaro ava o akmaya sia no aran ango a katadkan no kapachahoahok.”

No nakapirwa ni Jesus a mapapanmo so manam a kadiman na

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰As komnaro sa dawri as kapanahan da do Galilea, as chinakey nava ni Jesus o kapanmo sia no aran sino o yanan na, ³¹takwan nanawhen na sa o disipolos nawri do kavata na sia dira, “Paynolayen anti a atetekan no tawotawo o Naytawo aya as kadiman da sia as do karahan no kadiman da sia am mirwa a maviay do ichtatdo na karaw.” ³²Amna naintindi dava o pawnonongen naya as kanitan dava ya iyahes an ango ichakey na vatahen.

No somnivog a m'ato dana

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³As nawara sa do Capernaum as do kayan narana do vahay awri am inahes na sira, “Ango pinaysosobnan niori do rarahan.” ³⁴Amna naychaliliak sava takwan pinaysosobnan da an sino o m'ato dira. ³⁵As naydisna as katawag na dira do dose sirawri as kavata na sia dira, “An sino o makey a mato am pamahbohen na o karakohan na as kaiya no mayserbi do atavo.” ³⁶As nanghap so asa ka metdeh as kapaytetnek na sia do salapan da as do nakakepkep na sia am vinata na dira, ³⁷“An sino o omyavayava so akma saya sia a metdeh do ngaran ko am tayto na yaken a sincharan kano rawaten. As an sino o sominchad diaken am yaken ava o rawaten na ta no mismo pa a tomnovoy diaken.”

No di somobna diaten o machangay diaten

(Lucas 9:49-50)

³⁸Vatan na sia ni Juan dia, “Maistro, nakavoya kami so mapahbet so marahet a espirito do ngaran mo amna nipenpen namen takwan rarayay namen ava ya.” ³⁹Amna vinata ni Jesus, “Penpenen nioava ta arava o mamarin so makakniknin a pariparinyen do ngaran ko as kanyeng na a makapangononong so marahet a komapet diaken. ⁴⁰As an sino di somobna diaten am machangay diaten. ⁴¹Vatahen ko so kakawyoran dinio ta an sino o mapaynom dinio so asa ka baso a danom a makayamot ta machangay kamo diaken am arava o kabo no vahes na.

No kapachivawa do pakagatosan

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴²“An sino o mamarin so pakayapoan no kapakagatos no asa dira do kametdehan saya a manganohed diaken am mapipia an paypongan o lagaw na

so rakoh a bato as kapagagtos sia do taaw. ⁴³As an no tanoro nio o pakayapoan no ipakagatos nio am akteven nio ta mapipia o kabo no tanoro nio a mangay do hanyit as kano kadadwa no tanoro nio a mangay do infierno do apoy a diaparin a kawspan, [⁴⁴a dawri so di da dimani no ohed da as dia kawspan no apoy.] ⁴⁵As an no kokod nio o pakayapoan no ipakagatos nio am akteven nio, ta mapipia o kabo no kokod nio a mangay do hanyit as kano kayan no kokod nio as kapoha nio do infierno, [⁴⁶a dawri so di da dimani no ohed da as dia kawspan no apoy.] ⁴⁷As an no mata nio o pakayapoan no ipakagatos nio am koyden nio a pakarohen, ta mapipia an abo o asa do mata nio a somdep do paypatolan no Dios as kano kadadwa no mata nio a ipoha do infierno, ⁴⁸a dawri so di da dimani no ohed da as dia kawspan no apoy.

⁴⁹“Arava o di mayparahan do pandidiwan. ⁵⁰As akma so karakoh no kaserbian no asin an dia abo o payit na am rakoh o kaserbian nio an mavidin o tavay nio a aran mayparahan kamo do pakasisian. Dawa pabohen nioava o tavay nio as kavidin nio a omchitachita so kapia no anod nio do kadwan dinio.”

No nanawo a komapet do kapasaiy so kakovot

(Mateo 5:31-32; 19:1-12; Lucas 16:18)

10 ¹As komnaro daw as kasdep na do parte no Judea do katovang no Rio Jordan as minirwa sa makpeh dia o oyod a aro a tawo as ninanawo na sa a akma so adan na parinyen.

²As nawara sa o Fariseo a makey a omhawahaway sia do kahes da nia, “Ara o anohed no asa ka tawo a mapasiy so kakovot na?” ³Amna tominbay sia as kavata na sia dira, “Ango mian do pinanyokoyokoran ni Moises.” ⁴Vinata da, “Tinonngan ni Moises o kapamarin so katolasan no kapasaiy so kakovot as katoroh na sia do kakovot na.” ⁵Amna vinata ni Jesus, “Makayamot do kakehnet no tawol nio am nawri o pakayapoan no akmaya sia a mando ni Moises. ⁶Amna do nakayapo do sinitnanan no nakapangamaog am akma so vatahen no nakatolas, ‘Pinarin no Dios o mahakay kano mavakes. ⁷As makayamot dia am komaro o mahakay do inyapoan na as kapachisa na do kakovot na, ⁸as kapayvadiw da asa vahay.’ Dawa dadwa pa sava ta asa dana. ⁹As no pinayasa no Dios am mayanong ava paysiayen no aran sino a tawo.”

¹⁰As do nakasavat darana am pinirwa da iyahes dia no disipolos na o komapet awri dia. ¹¹As vinata na dira, “An sino o mapasiy so kakovot na a mavakes as kapaychakovot na so matarek am mangadwan. ¹²As an no mavakes as pasiayen na o kakovot na as kapaychakovot na so matarek am makagatos so kapangadwan.”

No addaw ni Jesus no kametdehan

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³As inangay da sia o kametdehan sira tapian palapawan na sa o tanoro na as kabendision na dira amna nipenpen da sa no disipolos na

sa a maypasngen di Jesus. ¹⁴Amna do nakavoya na sia ni Jesus am naket as kavata na sia dira, “Inolay nio sa a mangay diaken o kametdehan siraya asna vadawen nio sava, ta sira o tawotawo a akma so kaparin no kametdehan o machangay do paypatolan no Dios. ¹⁵As no kakawyoran na sia am katadkan na an risibien nio o kapaypatol no Dios a akma so kaparin no saray no asa ka metdeh am machangay kamoava anti dia.” ¹⁶As inahap na sa a vavahen as kapalapaw na so tanoro na dira as kabendision na dira.

No ipakarawat so viay a abo so pandan
(*Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30*)

¹⁷As do kakaro narana am mian o asa ka mahakay a nayayo as kadogod na do salapan na as kahes na nia sia, “Mapanmo ko o kapia mo a mananawo as ivahey mo pa diaken an ango logar ko a parinyen tapian rawaten ko o viay a abo so pandan.” ¹⁸Vatan sia ni Jesus, “Ango vatan mo diaken so mapia. No machimavoyvoh a mapia am no Dios. ¹⁹Ari mo sa mapanmo o pidipidit sa: ‘Mandiman kava. Mangadwan kava. Manakaw kava. Maydaday kava. Mangotap kava. Torohan mo so anib kano onor o inyapoan mo.’” ²⁰Vatan sia no tawo aya, “Maistro, pinasada ko pa sava ya a nakayapo do kametdeh ko.” ²¹Do nakatidib na dia ni Jesus am mian o addaw na nia as vinata na dia, “Tayto pa o asa a kolang dimo. Iyangay mo a idakaw o atavo a miniminyan mo as kapayatay mo sia o sadiw na do makasiasi tapian mian o kaynakman mo do hanyit as kawnot mo na diaken.” ²²Pero do nakadngey na sia ya no tawo aya am oyod a mangsah a komaro takwan aro miniminyan na.

²³Tiban dira ni Jesus o omdivon awri sia as kavata na sia, “Oyod a masadit o kawnot da no maynakem do paypatolan no Dios.”

²⁴Naychaknin sa o disipolos na sirawri do vinata naya amna vatan sia ni Jesus, “Kamanganakan ko, oyod o kasadit no kawnot do paypatolan no Dios. ²⁵Masonosonong o kapayhawos no kamelyo do dodoyan no dayem kano kawnot no maynakem do paypatolan no Dios.” ²⁶As rakoh o nakapaychaknin da as kavata da sia, “An ara masadit am sango paro maparin a makarawat so viay a abo so pandan.” ²⁷Tiniban sa ni Jesus as kavata na sia dira, “Maparin ava ya no tawo pero no Dios am maparin ya takwan arava o imposible do Dios!”

²⁸Amna vinata ni Pedro, “Tayto mo mapanmo ta chinaroan namen o atavo as kawnot namen dimo.” ²⁹Amna vinata ni Jesus, “Vatahen ko dinio so kakawyoran ta arava o komnaro do vahay na, takey na, no kakakteh na sa, no inyapoan na sa anmana no kamanganakan na sa a makayamot diaken kano Evangelio ³⁰a di anti makarawat do viay na sichangoriaw so manghavas pa kano chinaroan naya amna mabo ava anti o pakasisian a machirayay dia as kapakarawat na pa so viay a abo so pandan. ³¹Amna aro sa o omahahaw so

kapanoma da do paypatolan no Dios a mayvadiw a manawdi as mian sa o ahahawen a manawdi am sira o manoma.”

No ipamitdo no kapapanmo na nia ni Jesus o manam a kadiman na
(*Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34*)

³²As mian sa do rarahan a mangwan do Jerusalem am manma si Jesus kanira as naychaknin sira as namo pa sa o minonot. Pinaytaywawa na sa mirwa o dose saya as kasitnan na a mapapanmo nia dira o manam a mapaparin sia, ³³do kavata na sia, “Tayto ta mangay do Jerusalem as tiban nio ta ahapen da o Naytawo aya no maato sa a papali kanira no eskriba as kasentensia da dia a dimanen as katoroh anti sia dira do Hentil. ³⁴Itek da anti as kapitpit da sia as katipa da dia as kadiman da sia amna do karahan no tatdo a karaw am mirwa a maviay.”

No nikdaw da Santiago kani Juan
(*Mateo 20:20-28*)

³⁵As naypasngen sa dia sa Santiago kani Juan a anak sa ni Zebedeo as kavata da sia dia, “Maistro, ichahoho namen o kaparin mo sia diamen o aran ango iyahes namen dimo.” ³⁶As vinata na dira, “Ango ichahoho nio a parinyen ko dinio.” ³⁷Vinata da dia, “Itoroh mo diamen o kapaydisna namen anti a mayviit dimo do mato a paypatolan mo.” ³⁸Amna vinata dira ni Jesus, “Ara nioava a mapanmo o iyahes nioaya! Maparin nio paro a risibien o kopa^c koaya a manam ko a inoman?” ³⁹“Oon, maparin namen,” kon da. Vatan na sia dira, “Ominom kamo anti do kopa^d koaya, ⁴⁰pero arava diaken o katongdo ko sira so mayviit diaken do kapaypatol ko, ta itoroh anti dira ya do nipreparan sia.”

⁴¹As do nakadngey da sia no asapoho sawri a disipolos ni Jesus o ichakey da Santiago kani Juan am chinaket da sa. ⁴²Tinawagan sa atavo ni Jesus as kavata na sia dira, “No adan a kapanmoan nio sia am sira o rakoh so ipakapamarin o manyokoyokod dira do maypahbo kanira. ⁴³Amna machitarek kamo dira, ta an sino makey a m'ato dinio am parinyen na o karakohan na a m'ahbo dinio as kapayserbi na dinio atavo. ⁴⁴As an sino makey a adngedngeyen am mayvadiw a pachirawatan no atavo. ⁴⁵Takwan aran no Naytawo am nawara ava a payserbian, ta no kapayserbi na do kadwan as kano katoroh na no viay na a iyadidi so aro a tawo do kastigo no gatos da.”

No nakatovatova sia ni Jesus si Bartimeo
(*Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43*)

⁴⁶As nawara sa do Jerico as do kakaro da kanira no disipolos na kanira no aro a tawotawo am mian a maydisna a machilimos do payis no rarahan

---

^c 10:38 No chirin aya a kopa am serbien a mayinmonmoan so mangamomo a pandidiwan no asa ka tawo. ^d 10:39 No chirin aya a kopa am serbien a mayinmonmoan so mangamomo a pandidiwan no asa ka tawo.

o asa ka mavota a si Bartimeo a anak ni Timeo. ⁴⁷As do nakadngey na sia o ka si Jesus a iNazareth no omhavas awri am somnitnan a mangyangyaw a makavata sia, “Jesus a tayabo ni David, ichasi mo pa yaken!” ⁴⁸Amna chinahoya da sia as kavata da so kapakadomi na amna pinaypaliak pa no katawatawag na a makavata so, “Jesus a tayabo ni David, ichasi mo pa yaken!” ⁴⁹As minhes si Jesus as kavata na sia, “Tawagan nio sia.” As tinawagan da o mavota awri as kavata da sia dia, “Makangdet ka as maytetnek ka, ta tiya naimo a tawagan.” ⁵⁰As nyeng na pakarohen o mamanito nawri a laylay as kapaytetnek na as kangay na di Jesus. ⁵¹Vinata ni Jesus dia, “Ango ichakey mo a parinyen ko dimo.” Tominbay o mavota aya as kavata na sia, “Apo, no kapiywa ko a makavoya.” ⁵²As vinata na dia ni Jesus, “Mangay ka na, ta no saray mo o tomnovatova dimo.” As nanyeng a makavoya as kawnot na di Jesus.

No nakarisibi da si Jesus do Jerusalem a akmay patol

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

11 ¹Do kasngen darana do Jerusalem kan do Betpage kano Betania do tokon no Olivo am tinovoy na sa o dadwa do disipolos na, ²as kavata na sia dira, “Mangay kamo do kavahayan aya as kasdep nio daw am makavoya kamo so makedked a dekey a kabayo a di pa pinangabayaoan no aran sino. Hapen nio ya as kangay nio nia diaya. ³As an mian o makavata sia dinio, ‘Ango hapan nio sia ya,’ amna vatahen nio, ‘Serbien no Apohen amna ividi na anti a nyeng.’” ⁴As nangay sa as kavoya da so dekey a kabayo do rarahan a makedked do pantaw no asa ka vahay as inovay da ya. ⁵As mian dira do maytetnek awri daw o nakavata sia dira, “Ango ovayan nio so dekey aya a kabayo.” ⁶Amna vinata da dira o akma so vinata ori ni Jesus as pinaynolay darana sa a komaro nia. ⁷As inangay da sia di Jesus as karasay da dia no mankantad a laylay da as kasakay dia ni Jesus. ⁸Napangay sa o aro ori a tawo so laylay da do rarahan ori a panahanan ni Jesus as sira o kadwan am nanghap sa so vohong no palma a pangayen da do panahanan nawri a iyanib sia. ⁹As sira o nanma as kanira no minonot sia am nangyangyaw sa a makavata sia, “Dadayen ta o Dios! Mabendito o nawara aya do ngaran no Apo ta Dios! ¹⁰Mabindito o maypatol aya anti a tadi no apo ta a si David! Dadayen pa sia no mian sa do hanyit!”

¹¹As nawara si Jesus do Jerusalem as kangay na do templo as navoya na o atavo a mian daw amna maysarisari dana as nangay do Betania a pachirayayan da no dose sawri.

No kayo a igos a inavay ni Jesus

(Mateo 21:18-22)

¹²As do omonot awri a araw do kapayvidi da a yapo do Betania am napteng si Jesus. ¹³As do nakavoya na sia o kayo a igos do marayi pa a

mian so vohong am naypasngen sia a tomidib dia an mian o asi na amna do nakapakarapit na daw am arava o navoya na ta kavohovohong na takwan tiempo pava no kasi na. ¹⁴As vinata na, “Mirwa pava anti a omsi o kayo aya.” As nadngey da ya no disipolos nawri.

No nakapakaro na sira ni Jesus o maynegosio do templo

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵As nakarapit sa do Jerusalem as somindep si Jesus do templo as kasitnan na a ompakaro sira so maydakaw sirawri kano manadiw do sahad ori no templo as kavalantwag na so lamisa da sa no manwad ori so kartos as kano disnan da sa no maydakaw sawri so voyit, ¹⁶as kapenpen na sira o aran sino a manahan do hawa no templo awri a mian so rara. ¹⁷As nananawo sia a makavata sia, “Nakatolas paroava ta ‘No vahay ko am pachahoahokan no atavo a naciones’? Asna tayto nio pinarin a kakpekpehan no manakanakaw!”

¹⁸As nadngey da sia no maato sa a papali kanira no eskriba o pinarin awri ni Jesus as chinamo da sia a makayamot do kaaro da no mangay a domngey sia. Dawa chinita da an maypango o kadiman da sia. ¹⁹As do kamahep narana am komnaro sa Jesus kanira no disipolos na do kavahayan awri.

No nanawo a komapet do saray

(Mateo 21:20-22)

²⁰As do kamavekhas awri am nihavasan da o kayo awri a igos as kavoya da so nakahayo na pati o yamot na. ²¹As nanakem ni Pedro o vinata awri ni Jesus as vinata na dia, “Apo, tiban mo! No kayo a inavay mo am nahayo.” ²²Tinbay sa ni Jesus, “Ichararay nio o Dios. ²³Kakawyoran o vatahen ko dinio ta an sino makavata sia do tokon aya o, ‘Komaro ka as kapoha mo do taaw,’ a dia maykamadamadanan do tawol na as kapanganohed na do kapakatongtong na am maparin. ²⁴As dawa vatahen ko dinio ta aran ango o iyahes nio an machahoahok kamo am ichasaray nio o karawat nio sia, ta marawat nio anti. ²⁵As do kapachahoahok nio am pakaboan nio o nakagatos dinio tapian pakaboan naynio no Ama nio a mian do hanyit. [²⁶Ta an di kamo a mapakabo am akma pa saw o kadi na mapakaboan dinio no Ama nio do hanyit o gatogatos nio.]”

No nakahes da nia no Fariseo o anohed ni Jesus

(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

²⁷As nayvidi sa do Jerusalem as do kayan ni Jesus do sahad no templo am nangay sa dia o maato sa a papali kano eskriba kanira no adngedngeyen, ²⁸as kavata da sia, “Ango anohed mo a omparin sira so

aro aya a pariparinyen mo as kano yapo dino o ipakapamarin moaya a omparin sira ya.”²⁹ Tinbay sa ni Jesus, “Tayto o iyahes ko dinio. Atbayen nio yaken ta ivahey ko dinio o pakayapoan no anohed ko as kano ipakapamarin koaya a omparin sira ya.”³⁰ Sino pinakayapoan no anohed ni Juan a manbawtismo. Yapo do Dios anmana do tawo. Atbayen nio yaken.”³¹ Am somnitnan sa a maysosobna a makavata sia do kadwan dira, “An vatahen ta o kayapo na do Dios am iyahes na diaten an ango pakayapoan no kadi ta manganohdan di Juan.”³² Asna maparin ava an vatahen ta o nakayapo na do tawo,” kon da, ta ichamo da sa o tawotawo saya takwan sincharan da si Juan a oyod a profeta.”³³ Dawa tinbay da si Jesus, “Ichapatak namen ava.” Vatan sia ni Jesus dira, “Aran yaken am ivahey koava dinio an dino o pakayapoan no anohed kano ipakapamarin ko.”

No parabola no mararahet a taohan

(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-18)

12¹ As sinitnan na sa a pawnonongan so parabola. “Mian o asa ka tawo a mian so takey a nimohan na so obas. Niahad na ya so maypadivon as kapamarin na so vahay a paytayayanan kano pamarinyan da so vino. Kwanasaw am pinawnong na ya do kadwan a tawo do kangay na do biahe.”² As do tiempo dana no kahap so natay na am napaytovoy so pachirawatan na dira do pinawnongan naya tapian itoroh da o kanatayan sia no takey naya.”³ Amna no pinarin da do tinovoy naya am nikomitan da as kataho da sia a abo so todango a nahap dira.”⁴ Minirwa pa mapaytovoy o taytakey aya am nirawarawa da sia do oho na as kaoyod na naraway no pinarin da sia.”⁵ Paytovoy na so ichatdo na am nidiman da sia. As no kadwan sa a tinovoy na am niplotan da sa o kadwan as kadiman da sa so kadwan.”⁶ Mian pa o asa a navidin a ichaddaw na a manganak. Tinovoy na pa sia do kavata na sia, ‘Aniven da anti o anak koaya.’⁷ Amna sira o maytaketakey sirawri am vinata da do kadwan dira, ‘Niaya o manganak naya a omamohon anti so takey aya. Iyangay ta dimanen tapian yaten dana anti o taydira so takey aya.’⁸ As inahap da sia as kadiman da sia as kapakaro da sia do takey aya.

⁹ “Do hahawen nio am ango anti o parinyen no taytakey aya dira. Iyangay na paro sava ya a dimanen as katoroh na so takey naya do kadwan?”¹⁰ As nalir nio paroava o vatahen no Chirin no Dios?

‘No Bato aya a chinaskah da serbien no mapatnek so vahay am nayvadiw a maimport’ante dana ta nia o soyid na.’¹¹ Niaya am pinarin no Apo taya as oyod a makakniknin!’ ”

¹² As chinakey da sia arestohen takwan napanmo da o kasira no tongdohen no istoria aya ni Jesus amna chinamo da sa o tawotawo dawa chinaroan da sia as kangay darana.

No nanawo ni Jesus a komapet do pamagan do gobierno

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:19-26)

¹³Mian sa o tinovoy da a kadwan dira do Fariseo kanira no machangay di Herodes tapian mahap da sia a parahten do vatahen na. ¹⁴As do nakawara da am vinata da dia, “Maistro, mapanmo namen o kahosto no kapananawo mo as ipananawo mo o ichakey no Dios a parinyen no tawo. Mangatatarek kava as ichamo moava o aran ango a vatahen dimo no tawo. Ivahey mo pa diamen an mayanong paro do panyokoyokoran ta o kapamaga so bienes do Emperador do Roma.” ¹⁵Amna do kapanmo na sia o mian do aktokto da am vinata na dira, “Ango o hawahawayan nio diaken. Manangay kamo dia so plata, ta tiban ko.” ¹⁶As nanangay sa so asa ka plata sia. As vinata na dira, “Sino o taylitrato kano tayngaran aya sia o mian do plata aya.” “No Emperador,” kon da. ¹⁷Vatan sia ni Jesus dira, “Itoroh nio do Emperador o logar nio a itoroh sia as itoroh nio do Dios o logar a itoroh sia.” Do akmaya sia vinata na am oyod sa naychaknin as kadi da makatbayan.

No nanawo a komapet do kapidwa da maviay no nadiman

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸As mian sa o Saduceo a nangay di Jesus a sira so di manganohed do kapidwa pa maviay no nadiman as inahes da sia, ¹⁹“Maistro, no vatahen no onotan ta a pinatolas ni Moises am an mian o asa ka mavakes a nadiman so kakovot as abo so manganak am hapen na ya a kakovot no kakteh no nadiman aya tapian mian o manganak da a pangaranen do nadiman ori. ²⁰Mian sa o papito a ka mahakay a makakakteh. No matoneng aya dira am naychakovot amna nadiman ya a abo so manganak. ²¹Hapan sia no wari naya a kakovoten amna nadiman pa ya a abo so manganak as alit pa no naporin do ichatdo dawri. ²²Tomnahisa sa o papito saya a madiman a abo so manganak as do kwanasaw am nadiman pa o mavakes aya. ²³Do ito a araw a kapidwa a maviay no nadiman am sino anti dira do papito saya o mabnek a kakovot no mavakes aya.”

²⁴Tinbay sa ni Jesus, “No di nioaya makaintindian sia so hosto am makayamot do kadi nio makapanmoan so ipakapamarin no Dios kano vatahen no nakatolas a Chirin na. ²⁵Takwan sira o payvangonen anti no Dios do manam a araw am maychakovot pa sava ta akma dana sa so kaparin no angheles do hanyit. ²⁶As do komapet do kapayvangan da no nadiman am nalir nio paro pava do pinatolas ni Moises a komapet do nakapachisisirin dia no Dios do omnininyas a kayo do nakavata na sia, ‘Yaken o Dios ni Abraham, ni Isaac kani Jacob?’ ²⁷As no inmonmoan na nia am iya am Dios ava no nadiman, ta iya o Dios da no maviay, dawa tayto rakoh o kapaychawaw nio.”

No m'ato dana a pidipidit
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

²⁸As no asa dira do eskriba am nadngey na sira a mayliliak as do nakadngey na sia o mapia a itbay dira ni Jesus am inahes na sia, “No siyo o m'ato dana a pidipidit.” ²⁹As tinbay sia ni Jesus, “No manoma am, ‘Adngeyen nio a Israel, no Apo ta Dios am machimavoyvoh a Apohen. ³⁰Dawa ichaddaw mo o Apo mo a Dios so pawyoren do tawol mo, do aktokto mo, do viay mo kan do atavo a ayet mo.’ ³¹No omonot dia am no kaddaw mo pa no kapayengay mo a akma so kaddaw mo no mismo mo a karakohan. Ara pava o kadwan a pidipidit a maypamanito kania ya.” ³²As vinata na dia no eskriba aya, “Tayto oyod o vinata moaya ta asa o Dios as ara pava o kadwan. ³³As no kaddaw nia so pawyoren do atavo a tawol, atavo aktokto kano ayet as kano kaddaw no kapayengay a akma so kaddaw no mismo a karakohan am maypangay pa o sinmo da nia kano atavo a temtemen kano itoroh sira a sakrifisio.” ³⁴As do nakadngey na sia ni Jesus o mapia aya a nakatbay no tawo aya am vinata na dia, “Arava mavawa o kapaypatol dimo no Dios.” As nakayapo dana daw am ara pava o omhawahaway sia a parahten do chirin na.

No Apohen ni David a no Mesias
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵As do kapananawo ni Jesus do templo am vinata na, “Ango vatan da sia no eskriba o kapaytayabo sia ni David o Mesias aya. ³⁶As pinawnot pa no Masanto a Espirito si David a makavata sia,
‘Vinata no Dios do Apohen koaya, “Maydisna ka do kawananan ko sia a manda do kapangay ko sira so omlaban dimo do panayahboan no kokod mo.” ’
³⁷Tinawagan sia ni David a Apohen na asna maypango o kapaytayabo na sia.” As chinasooyot da sia adngeyen no aro a tawotawo.

No mananawo sa a logar a paydidichanan
(Mateo 23:6-7,14; Lucas 20:45-47)

³⁸As vinata na dira do kapananawo na, “Makatanggal kamo dira do eskriba saya a sira so oyod a makey a mayvidividi a mangonay so mayid a laylay as kakey da torohan so onor do angayan da a kaaroan no tawo ³⁹a akma so kakpekpehan da sa kano pamistan sa. ⁴⁰Amna sira mismo o mapakasiasi sira so bioda as katavotavon da sia o akma saya sia marahet a pariparinayen da no maanaro a kapaydasal da. Vatahen ko ta tayto ompanaya sira a mahara a kastigo.”

No tinoroh a rakoh so sinmo do Dios

(Lucas 21:1-4)

⁴¹As naydisna si Jesus do masngen do kaha da do sinagoga as katalamad na so tawotawo a manangay so kartos. As aro sa o may-inakem a tomnoroh so rakoh a kartos. ⁴²As mian pa o asa ka makasiasi a bioda a tomnoroh so dadwa a ka sentimos. ⁴³Tinawagan na sa o disipolos nawri as kavata na sia dira, “Vatahen ko dinio so kakawyoran ta rakorakoh o tinoroh no makasiasi aya a bioda as kano katavoan no tinoroh da no kadwan saya. ⁴⁴Takwan tomnoroh sa ya do sobra da asna no bioda aya am tinoroh na o voyvoh na a kartos do tori na panghovokan a kapakasiasi na.”

No mapaparin sa a manam so kavosan no mondo aya

(Mateo 24:1-14; Lucas 21:5-19)

13 ¹As do kahbet na do templo ori am vinata sia no asa dira do disipolos nawri, “Maistro, tiban mo pa kono o oyod aya maavid a gadagada kano pinatnek saya vahay dia!” ²Asna vinata ni Jesus, “No mavoya saya a rarakoh a vahay am maytavo anti a mararayaw as arava anti o mavidin a magen do gadagada naya.”

³Kwanasaw do kayan narana ni Jesus do tokon no Olivo do katovang no templo am inahes da sia so masekreto da Pedro, Santiago, Juan kani Andres, ⁴“Ivahey mo diamen an mango o kaparin na nia as kan ango anti o kapanmoan namen sia ya.”

⁵Vinata ni Jesus, “Makapatak kamo tapian abo o mapaychawaw dinio. ⁶Ta aro sa anti o mawara a omserbi so ngaran ko as kavata da sia, ‘Yaken o panayahen nioaya,’ as aro sa anti o manganohed dira. ⁷An madngey nio anti o mahara sa arap am mamoo kamoava, ta kaylangan o kaparin da nia amna nyeng pava anti o kavosan no tiempo. ⁸Mian sa anti o matatarek a kavahayan kano nasiones a mangay do arap. Mian anti o mahara a kapaychapteng as kapayninini na do matatarek a logar amna tod pa ya o sitsitnanan no maymetmet a pakasisian.

⁹“As makatanggal kamo ta arestohen da anti nio as kapakatanotanoro da dinio do sinagoga sa as kangay da dinio a pasalapen dira do manyokoyokod a makayamot do kawnot nio diaken as do diaya am mapawnonong nio o Evangelio aya. ¹⁰As no Evangelio aya am manma pa anti a pawnonongen do atavo a nasiones. ¹¹As an iyangay daynio do pankaskaran am ichavakel nioava an ango vatahen nio, ta itoroh anti dinio no Masanto a Espirito o pavatahen nio do oras a kapaykaylangan nio sia. Ta no vatahen nioaya anti am tanyan nioava anti, ta yapo anti do Masanto a Espirito. ¹²Mian sa anti o mapadiman so mismo da kakteh. Mian sa o ama a mapadiman so anak da as aran sira o

kamanganakan am kontrahen da sa o inyapoan da as kapadiman da nira. ¹³Paytavotavoan da anti nio a kontrahen a makayamot diaken amna an sino o mayagwanta a manda do kavosan na am malibri sa.

No oyod anti a maymetmet a pakasisian

(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

¹⁴“As an mavoya nio anti o oyod aya maraway a mapaparin do templo a dia so dia mayanong a kaparinyan na, (an sino omlir siay am pakapanmohen na o inmonmoan na) am sira do Judea am nyeng sa mayayo a tomayo do katokotokonan, ¹⁵as kadi darana somavatan pa do vahay da no tori abo do vahay da a manghap so serserbien da as kapayayo darana. ¹⁶As no mian do takey am omodi pava a manghap so ipanadi na asna no kapayayo narana a tomayo. ¹⁷Oyod sa anti makasi o mangovot so metdeh as kanira no mian pa so pasosohen, ta mian anti o mahara a pakasisian da. ¹⁸Ipachahoahok nio do Dios tapian dia katiatimoyen o kasalok nio a tomayo, ¹⁹ta nia anti o kayan no oyod a maymetmet a pakasisian a abo so kapalit aran nakayapo kaychowa do nakamaog no mondo aya a manda sichangoriaw kano an mango pa. ²⁰As katadkan na an paynyeren no Dios o akmaya sia tiempo no pakasisian am arava o dia diman a tawo amna makayamot dira do pinidi sa no Dios a tawotawo na am paypaynyeren na anti ya.

²¹“An mian sa o makavata so kayan no Mesias do asa ka logar anmana do aran dino am panganohdan nioava. ²²Ta aro sa anti o mawara a makavata so kasira no Mesias anmana profeta no Dios, as mian anti o makakniknin a ipakapamarin da a ipanloko so tawotawo, as an maparin am lokohen da pa sa o pinidi no Dios. ²³Tayto ko sa ya manma a ivahey dinio as dawa makatangal kamo.

No manam a kawara no Naytawo a dia tanggal

(Mateo 24:29-44; Lucas 21:25-33)

²⁴“An katayoka na anti no maymetmet aya pandidiwan am aro mapaparin. Maypakoriap o araw as omhes a omrial o vohan. ²⁵As magagtos sa anti o vitohen as karakoh anti no kabdibdisan no tohos, ²⁶as kavoya darana anti sia o Naytawo aya do kademdeman a gomtin a oyod a rakoh kano makakniknin so ipakapamarin. ²⁷As tovoyen na sa anti o angheles na a mapaychepeh sira so pinidi no Dios a tawotawo na a yapo do atavo a parte no mondo aya.

²⁸“Mapanmo nio o kaparin no asa ka kayo a mangolal so vohong na, ta an katwaw dana no vayo a tool na am masngen dana rayon. ²⁹Akma pa saw ta an mavoya nio sa anti o vinata ko saya a mapaparin am katanggalen nio ta masngen dana o tiempo a vatahen ko. ³⁰Vatahen ko dinio ta no tawotawo sichangoriaw am maviay pa anti a makavoya so

vinata ko saya a mapaparin. ³¹Mabo anti o tohos kano tana amna no chirin ko am maynyoha ava.

³²“Pero no natongdo a araw kano oras na nia am arava o makapanmo sia a aran no angheles do hanyit anmana no Manganak aya ta voyvoh o Dios Ama a makapatak nia. ³³Makapatak kamo as kapananggal nio a fermi takwan ichapatak nioava o oras na nia. ³⁴Akma ya so asa ka tawo a mangay do biahe a manma a omyokoyokod nira no pachirawatan na sa do maychaponged a trabaho da as kayokoyokod na no kapakatanggal na no natongdo a gwardia do asdepan do vahay naya. ³⁵Dawa makatanggal kamo takwan mapanmo nioava o kawara no apohen no vahay. Maparin a mawara do mahep, do mavak, do kamalatiat anmana do mavekhas, ³⁶dawa tanggalen nio sia tapian di naynio a adasan a makaycheh. ³⁷As no vatahen koaya dinio a kapananggal nio pa am vatahen ko do atavo: Fermi kamo a mananggal.”

No nakaplano da so kadiman si Jesus

(*Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53*)

14 ¹Dadwa dana a karaw as kafieta narana sia no Paskwa as niaya pa o kakan da so tinapay a abo so libadora. As sira o maato a papali kanira no eskriba am chitahen da o kahapan da si Jesus so matayo a dimanen, ²amna vinata da, “Maparin tava ya panahohen do fiesta aya, ta tarek a somitnan o golo an mapanmo da ya no tawotawo.”

No regalo a minprepara si Jesus do kadiman na

(*Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8*)

³As do kayan ni Jesus do Betania a koman do vahay ni Simon a nadipad am nawara o mavakes a manangay so dijaw no maynyen a pabango. Nipsa na o yanan naya as kapaddo na do oho ni Jesus. ⁴Amna mian sa o naket a makayamot diaya as kavata da sia, “Ango paro payrarayawan na do maynyen aya a pabango. ⁵Ta naparin ya idakaw do maypangay a tatdo a yatos as katoroh nia dira do makasiasi.” As chinahoya da o mavakes aya. ⁶Amna vinata ni Jesus, “Nolay nio sia. Ango vadawan nio sia, ta tayto oyod a mapia o pinarin naya diaken. ⁷As an ara sira o makasiasi o iktokto nio am maparin nio sa ya a sidongen an kakey nio, ta mayfermi sa ya machichasa dinio amna makapayfermi akoava a machichasa dinio. ⁸Tayto na pinarin o atavo a maparin na do kaprepara na so karakohan ko do manam a kavovon niaken. ⁹As vatahen ko dinio so kakawyoran ta aran dino anti a pawnonongan so Evanghelio aya am istoriahen anti ya a inakenakem sia.”

No nakapachitoneng ni Judas a omtraydor si Jesus

(*Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6*)

¹⁰As si Judas Iscariote a asa dira do dose sawri am nangay dira do maato a papali a omdakaw nia dira. ¹¹As pinakamia da o nadngey daya

di Judas as nipromisa da o katoroh da dia so kartos. As chinita na an maypango o kahapan na si Jesus a traydoren dira.

No preparasion da do nanawdi a kasa da omoyab

(Mateo 26:17-19; Lucas 22:7-13)

¹²As do manoma a araw no kakan da so tinapay a abo so libadora do kasakrifisio da so dedekey sa a karnero am vinata da no disipolos ori dia, “Dino o ichakey mo a angayan namen a mayprepara so oyavan taya do fiesta aya no Paskwa.” ¹³As tinovoy na sa o dadwa dira do disipolos nawri as kavata na sia dira, “Mangay kamo do kavahayan aya ta mian anti o mavayat nio dawri a asa ka mahakay a modanom no banga. Onotan nio sia, ¹⁴as do asdepan na vahay am vatahen nio do taydira so vahay awri, “Tayto na iyahes no Maistro ori an no siyo o kwarto a angayan na kano disipolos na saya a omoyab do fiesta aya.” ¹⁵As ipavoya na anti dinio o asa ka rakoh a kwarto do tohos a yanan dana no serserbien ta as dawri o payhandan nio niaten.” ¹⁶Nangay o disipolos saya as kavoya da so atavo a akma so vinata ori dira ni Jesus as niprepara da daw o selebran da so fiesta ori.

**No nakavahey sia ni Jesus o kaasa na dira do disipolos
nano omtraydor anti sia**

(Mateo 26:20-25; Lucas 22:21-23; Juan 13:21-26)

¹⁷As do kamahep narana am nangay sa dawri kanira no dose na sawri. ¹⁸As do kayan dawri a moyab am vinata ni Jesus, “Vatahen ko dinio so kakawyoran, ta no asa dinio a tayto a machakan diaken o omtraydor niaken dira do omdiman diaken.” ¹⁹As oyod sa naychaknin kano mangsah as katayitayisa da a omaheahes si Jesus, “Yaken paro?” ²⁰Vinata na dira, “No asa dinio a dose a tayto a machirayay diaken a mapasawsaw do madokong aya. ²¹Mayparahan o Naytawo aya do vinata no nakatolas kaychowa a pakasisian na as ay so pangananawa no pamandan no tawo a omtraydor dia, as mapipia an entero dana ya dia nawara!”

No nanawdi a nakasa da omoyab da Jesuskanira no disipolos na

(Mateo 26:26-29; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-26)

²²As do kaari dawri a koman am nanghap si Jesus so tinapay as katayoka na mamahemahes do Dios am nikchikchid na as katoroh na sia dira a makavata sia, “Hapen nio ya, ta nia o karakohan ko.” ²³Nanghap pa si Jesus so kopa a yanan no vino as tayoka a mamahemahes am tinoroh na dira a inomen da, ²⁴as kavata na sia, “Nia o raya ko a omoyog a makayamot do aro a tawo a mapasigoro sia o promisa aya no Dios a kalibrian do gatos. ²⁵Vatahen ko dinio ta mirwa ako pava anti ominom

do inomen aya a manda do araw a kaynom ko so vayo ori a inomen do paypatolan no Dios.”

No nakapatanggal nia ni Jesus o kasobna anti sia ni Pedro
(*Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38*)

²⁶Tayoka sa makanta so asa ka kanta am nangay sa do tokon ori no Olivo. ²⁷Vinata na dira ni Jesus, “Tadichokoran nio anti yaken as kakaro nio diaken a akma so vatahen no nakatolas, ‘Dimanen ko anti o pastor da no karnero as maychawpit sa anti o karnero na.’ ²⁸Amna an mirwa ako anti a maviay am manma ako kaninio a mangay do Galilea.” ²⁹Vinata ni Pedro dia, “Aran maytavo sa anti a tomadichokod dimo am entero am karoan koavaymo.” ³⁰Amna vinata ni Jesus dia, “Tovidan mo ta do sichamahep a manam kano kawni no manok am maypitdo mo anti a vatahen o kadi mo makasincharan diaken.” ³¹Amna oyod a mangdet si Pedro a makavata sia, “Aran machirapas ako dimo a dimanen am tadichokoran koavaymo.” As akma pa saw o vinata da atavo a disipolos.

No nakapachahoahok ni Jesus do Gethsemani
(*Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46*)

³²As do nakawara da do mayngaran so Gethsemani am vinata na dira do disipolos na, “Mavidin kamo dia ta mangay ako pa machahoahok.” ³³As pinayvan na sa Pedro, Santiago kani Juan as somnitnan si Jesus a mangsah kano marahem so kapangtokto. ³⁴As vinata na dira, “Tayto oyod a mahara o kangsah ko ta akmay magwanta ko pava. Mavidin kamo dia as kapakadichayakay nio.” ³⁵Nayparayi pa so dekey as kakheb na do tana a machahoahok do Dios, ta an maparin na pa paypawawan o rakoh ori a pandidiwan na. ³⁶As vinata na, “Abba, Ama, mian dimo o atavo a ipakapamarin as pavawahen mo pa diaken o kopa^e aya amna yaken ava o onotan asna no inolay mo o onotan ko.”

³⁷Nayvidi si Jesus do yanan da no tatdo ori amna nidasan na sa makaycheh as vinata na di Pedro, “Simon, makaycheh ka? Maparin paroava o kadichayakay nio so aran asa dana kawras? ³⁸Makadichayakay kamo as kapachahoahok nio tapian di kamo a katentasionan. Ari do aktokto no tawo o kakey na a omonot do mapia amna do sivog dia am arava o ichaparin na sia.”

³⁹Minirwa na pa sa karoan a mangay a machahoahok a akma so nanoma nawri akdawen. ⁴⁰As do nakapayvidi na dira a tori sa makaycheh do kaoyod da madoho am arava o mapanmo da a itbay da sia. ⁴¹As nayvidi do ipaypitdo na a makavata sia dira, “Maparin kamo

---

^e 14:36 No chirin aya a kopa am serbien a mayinmonmoan so mangamomo a pandidiwan no asa ka tawo.

sawen a makaycheh do akmaya sia a mapaparin! Pia danaw! Nawara dana o oras a katoroh no Naytawo aya do makagatogatosen sa a tawo. ⁴²Mayvangan kamo na ta tiya dana o omtraydor aya diaken.”

No nakaaresto da si Jesus

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:1-14)

⁴³Ari pa mayliliak si Jesus am mawara dana si Judas a asa dira do dose sawri a disipolos na as kanira no aro a rarayay na a nanayvi so espada kano pamahpah. Tinovoy sa ya no maato sa a papali kanira no eskriba as kanira no adngedngeyen sa no tawotawo. ⁴⁴Manam pa kania am pinachipanmo dira ni Judas o katoroh na dira so sinyal do kahap da si Jesus ta vinata na, “No adkan ko anti am nawri as iyangay nio na sia ahapen as ikaro nio sia ipagwardia.” ⁴⁵As naydirecho si Judas di Jesus as kavata na sia, “Maistro,” as karek na dia. ⁴⁶As nanyeng darana arestohen si Jesus. ⁴⁷Amna no asa dira do mian awri daw am nikoyot na o espada na as kabakbak na dia o pachirawatan no apohen da no papali a chinatilpas no tadinya na. ⁴⁸As vinata ni Jesus, “Asa paro a ka kriminal o inangay nioaya holien a dawa kamo a mian so espada kano pamahpah? ⁴⁹Kararaw ako a mananawo do templo amna inahap nioava yaken a holien. Amna kaylangan a makatongtong o nakatolas.” ⁵⁰As nayayo sa atavo o disipolos na as kakaro da di Jesus a maychatani.

⁵¹As inotan sia no asa ka kanakan a mahakay a napayob so lamit do karakohan na. Nirakep da sia, ⁵²as pinamhes na o ayob nawri as kapayayo na a abo so ayoyob.

No nakaskaskad da si Jesus

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:66-71; Juan 18:13-14,19-24)

⁵³As inangay da si Jesus do m'ato dana a pali as nakakpeh da no atavo a maato a papali kanira no adngedngeyen da sa kanira no eskriba. ⁵⁴As si Pedro am minonot a marayi di Jesus a manda do hawa no vahay no m'ato da a pali as naydisna a machidangdang dira do gwardia sawri. ⁵⁵Naytavo sa o maato sa a papali kanira no atavo a adngedngeyen sa no Judeo am nanita sa so testigo a laban di Jesus tapian dimanen da sia amna arava o nahap da. ⁵⁶Ta aro sa o naytestigo a maydaday as kadi da maypapanmoan so testimonio. ⁵⁷As kwanasaw am mian sa o naytetnek as kapaydaday da a makavata sia, ⁵⁸“Nadngey namen o vinata na, ‘Rarayawen ko o templo aya a pinarin no tanoro as do sinahad no tatdo a karaw am pirwahan ko a patneken a dia pinarin no tanoro.’” ⁵⁹Amna do aran akmawri saw am nakapaypapanmo ava o testimonio da.

⁶⁰As naytetnek do panghovokan da o apohen da no papali as kahes na di Jesus, “Ara o itbay mo so vatahen daya?” ⁶¹Amna nayliliak ava. Pinirwa na a iyahes no apohen da no papali do kavata na sia, “Imo o

Mesias aya a Manganak no mato a Dios?” ⁶²As tinbay ni Jesus, “Yaken as mavoya nio anti o Naytawo aya a maydisna do kawananan sia no makapamarin a Dios as kavoya nio anti sia a mawara a manahan do kademdeman.” ⁶³Kadngey sia ya no apohen da no papali am nyeng na piriten o mamanito nawri a laylay as kavata na sia, “Kaylangan ta pava o testigo. ⁶⁴Ta tayto ta na nadngey o kaparin na sia o karakohan na a machalit do Dios. Ango mavavata nio.” As nihosgan da atavo do kapayanong na a dimanen. ⁶⁵As sinitnan da sia a tipan as kawlib da sia o dangoy na as kasolto da sia as kavata da sia dia, “Kabenek mo an sino minsolto ori dimo.” As nisolsolto da sia no gwardia sirawri.

No nakapachisobna nia ni Pedro o kasinchad na si Jesus

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18,25-27)

⁶⁶As do kaari na do kagtin ni Pedro do hawa am nangay sia o asa dira do mavakes a pachirawatan da no m'ato a pali. ⁶⁷As do nakavoya na si Pedro a maydangdang am tiniban na sia as kavata na sia, “Imo o asa dira do rarayay nawri ni Jesus aya a iNazareth.” ⁶⁸Amna pinachisobna ya ni Pedro as kavata na sia, “Arava o kapanmoan ko so vatahen moaya.” Tayoka na ya vatahen am naypasngen do ayeran. ⁶⁹As tiniban na sia mirwa no pachirawatan aya a di mapahamo sia do maytetnek sawri, “Asa ya dira.” ⁷⁰Am pinirwa na ya a ipachisobna. Dekey as kayan da dira do maytalamad awri o nakavata sia di Pedro, “Asa ka dira do rarayay naya, ta iGalilea ka.” ⁷¹Amna vinata ni Pedro, “Kastigoan ako no Dios an ara ako maydaday amna masinchad koava o tawo aya a vatahen nio.” ⁷²Nanyeng a omoni o asa ka manok do pidwa na as nanakem ni Pedro o vinata ori sia ni Jesus, “Manam so kapaypidwa no kawni no manok am naypitdo mo na ipachisobna o kasinchad mo diaken.” As tomnanyis si Pedro so oyod a mahara.

No nakasalap ni Jesus di Pilato

(Mateo 27:1-2,11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-36)

15 ¹Do nakapaysehsehdang narana am naypapanmo sa o maato a papali kanira no adngedngeyen as kanira no eskriba as nivahod da si Jesus no kadena as kangay da nia di Pilato. ²As inahes sia ni Pilato, “Imo o patol daya no Judeo?” Tinbay ni Jesus, “Tayto mo a vatahen.” ³As aro o kaso da dia no maato sa a papali amna tominbay ava sia. ⁴As pirwan na sia a iyahes ni Pilato do kavata na sia, “Arava o itbay mo so vatahen daya a aro a ikaso da dimo?” ⁵Amna nayliliak ava si Jesus as pinaychaknin ya ni Pilato.

No nakasentensia da si Jesus a dimanen

(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

⁶Do fiesta awri a akma so chinaydadakayan da sia am mapavolaw si Pilato so asa dira do priso a pidien da. ⁷As mian o asa a mayngaran so

Barabbas a nakalaboso do kaso no kapasolsol so golo kano kapandiman so tawo. ⁸As nikhaw da no tawotawo saya o kawnot dia ni Pilato o paparinyen dawri a kapavolaw so asa ka priso. ⁹As tinbay na sira ni Pilato, “Ichakey nio an pavolawen ko o patol nioaya a Judeo?” ¹⁰Vinata na ya do kapanmo na sia o kaynanahet da no maato a papali no pinakayapoan no niakosadoan daya sia. ¹¹Amna pinasolsol da sa no maato a papali o tawotawo siraya do kahes da ni Barabbas a pavolawen. ¹²As minirwa na a vatahen ni Pilato, “Onas, ango o parinyen ko do tawo aya a tawagan so patol da no Judeo.” ¹³Amna minirwa sa a mangyaw a makavata sia, “Papasken do kros!” ¹⁴Vatan sia ni Pilato, “Onta, ango marahet a pinarin na.” Amna no nakapaypaliak da a mangyaw nia, “Papasken do kros!” ¹⁵As do kakey na a mapakamia sira am pinavolaw na dira si Barabbas as tayoka na ipaymando dira do sinjalo o kayiplot di Jesus am pinarawat na sia dira a papasken da.

No nakatek da ni Jesus no sinjalo sa

(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

¹⁶As chinaro da sia no sinjalo a iyangay do sahad do palasio as kakpeh da sira o asa ka batalion a sinjalo. ¹⁷As pinawnayan da sia so mavaya as kapamarin da so korona a kamanolok as kapangay da sia do oho na, ¹⁸as kasitnan da sia a itek a makavata sia, “Aniven a patol da no Judeo!” ¹⁹As niplotan da sia no viawo do oho na as katipa da dia as kadogod da a toman omanib sia. ²⁰Do nakatayoka da a omtek nia am pinakaro da dia o mavaya awri a laylay as kapavidi da so adan naw a lamit as kakaro da nia a iyangay a papasken do kros.

No nakapapasek da si Jesus do kros

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹Navayat da si Simon a iCyrene a ama da Alejandro kani Rufus a tayto omodi a yapo do takey a iya so pinosposan da a mayrara so kros nawri ni Jesus. ²²As inangay da sia do logar ori a tawagan da so Golgota a mayinmonmoan so Logar no Yanga no Oho. ²³As tinorohan da so inomen na a palek a pinasaglan so mira am ininom nava. ²⁴As do nakapapasek dawri sia am pinayatay da o lamit na sira do kapaysoswerte da dia. ²⁵As do nakapapasek da sia am masngen o alas nueve. ²⁶As no nakatolas a inakosan dawri sia am, “Patol da no Judeo.” ²⁷As pinapasek da pa sa o dadwa a ka manakanakaw a mayviit sia do kawananan na sia kan do kaholian na sia. [²⁸As nakatongtong o nakatolas a kavata na sia, “Nachividang sia dira do makagatogatos.”] ²⁹As sira o minhavas sirawri am nitek da as kapaylilinlin da a makavata sia, “Hoy, an ara imo o makararaway ori so templo as kapirwa mo sia do tatdo a karaw, ³⁰am librien mo o karakohan mo as kagtin mo do kros moaya!” ³¹As aran sira o maato a papali am nitek da do kavata da sia do kadwan dira kanira

no eskriba sawri, “Nilibri na sa o kadwan as malibri nava o karakohan na!
³²An ara iya o somnivog a Mesias as patol no Israel am agtinyay na tapian makapanganohed ta.” As aran sira o rarayay nawri a pinapasek am nitek da pa sia.

No nakadiman ni Jesus

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³Do ka alas dose no kamaraw a manda do alas tres am naysasari do kavahayan aya. ³⁴As do ka alas tres am nangyaw si Jesus a makavata sia, “Eloi, Eloi, lama sabaktani.” No inmonmoan na nia am, “Dios ko, Dios ko, ango o paychanoanolayan mo diaken.” ³⁵As no vatahen da no kadwan sawri daw am, “Tayto na tawagan si Elias.” ³⁶Nyeng a mayayo o asa dira a manghap so espongha a pinatneb do silam as kapangay da sia do totok no viawo a ipatodo do vivi ni Jesus do kavata na sia, “Tiban ta pa an mawara si Elias a omlibri sia!”

³⁷As nangyaw si Jesus so maliak as kadiman narana. ³⁸As no kortina ori do templo am nayara a mapirit do tohos a manda do kagtin. ³⁹As no apohen dawri no sinjalo a nakavoya so nakadiman na am vinata na, “Somnivog sawen ya a Manganak no Dios!”

⁴⁰Mian pa sa daw o mavavakes a maytalamad do marayi ori. Machividang sa dia sa Maria Magdalena, si Maria a ina da Jose kani Santiago as kani Salome. ⁴¹Sira ya am minonot sa di Jesus do kayan na do Galilea a mayserbi dia. As mian pa sa o aro a mavavakes a nachivan dia do Jerusalem.

No nakavovon da ni Jesus

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴²As do kamakoyab narana do araw aya a kapayprepara do araw no kapaynaynehah, ⁴³am nawara si Jose no Arimatea a asa ka aniven a membro no konseho ori kano asa sia a ompanapanaya so kawara no Dios a maypatol. Naynyengdet a mangay di Pilato a omahes nia ivovon o karakohan ori ni Jesus. ⁴⁴As naychaknin si Pilato do nakadngey na so nakadiman narana ni Jesus as tinawagan na o apohen ori no sinjalo as kahes na nia dia an ara dana nayendes a nadiman. ⁴⁵As do nakapanmo na sia do apohen awri o nakadiman narana am pinya na si Jose a omahap sia. ⁴⁶Pinagtin na o karakohan ori ni Jesus as kapongos na dia no lamit a sinadiw na as kapangay na sia do asa ka vovon a pinarin do asa ka bato a akmay achip as kapamadede na dia so bato o pantaw no vovon awri. ⁴⁷As navoya da ya da Maria Magdalena kani Maria a ina ni Jose o nivovonan naya sia.

No nakapirwa na maviay ni Jesus

(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

16 ¹As do nakarahan no araw no kapaynaynehah am nanadiw sa Maria Magdalena kani Maria a ina ni Santiago kani Salome so

pabango a iyangay da paphoten do karakohan ni Jesus. ²As do kaoyod na pa mavekhas no Dominggo am nangay sa do vovon ori. ³As vinata da do kadwan dira, “Sino paro anti o omvadede sia o bato awri do pantaw no vovon ori.” ⁴Amna do nakatidib da dia am navoya da a navadede dana o bato awri a oyod a rakoh. ⁵As do nakasdep da do vovon awri am navoya da o asa a ka kanakan a mahakay a maydisna a maylaylay so maydak as oyod sa namo. ⁶Amna vinata na dira, “Mamo kamoava. Mapanmo ko o katayto nio a chitahen si Jesus a iNazareth a pinapasek do kros. Ara pava dia ta minirwa a maviay a akma so vinata na dinio. Tiban nio o logar aya a pinangayan da sia. ⁷Amna mangay kamo as kavahey nio nia dira do disipolos na kani Pedro ta nanma dana kaninio do Galilea a dawri so kavoyan nio sia akma so vinata na dinio.” ⁸As minehbet sa as kapaychapayapayayo da a yapo do vovon awri a omlayin a maknin as kadi da vahyan nia do aran sino do kamo da.

No nakavoya sia ni Maria Magdalena si Jesus

(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

⁹As do nakapirwa ni Jesus a maviay do manoma ori a araw no domingo am napavoya manma di Maria Magdalena a pinakaroan na so papito a ka marahet a espirito. ¹⁰As inangay na a ipapanmo dira do rarayay na sawri ni Jesus a tori a tomanyis as kaoyod da mangsah. ¹¹As do nakadngey da sia o nakapirwa na a maviay as nakavoya na sia am nanganohed sava.

No nakapavoya ni Jesus do dadwa ka disipolos na

(Lucas 24:13-35)

¹²As nakarahan ya am navoya da pa sia no dadwa dira do kayam da a mangwan do kavahayan da. ¹³Nayvidi sa ya a mapapanmo nia ya dira do kadwan sawri a rarayay da amna pinanganohdan da sava.

No nakapavoya ni Jesus do onse a ka disipolos na

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; No Apostoles 1:6-8)

¹⁴As do kwanasaw am napavoya pa dira do onse sawri do katori da koman a dia so pinaynananawan na sira a makayamot do kabo no saray da kano kakehnet da a di manganohed dira do nakavoya awri sia do nakarahan no nakapirwa na maviay, ¹⁵as kavata na sia dira, “Mangay kamo do atavo a nasones as kapananawo nio no Evangelio aya do atavo a tawotawo. ¹⁶Sira o manganohed as kabawtismo dira am malibri sa amna kakastigoan sa o di manganohed. ¹⁷Masinchad sa anti o manganohed do kapahbet da so mararahet sa espirito do ngaran ko as kapanerbi da so vayo a chirin a di da napanmo. ¹⁸Mabinino sava no boday as kano madiman sava no binino a inomen da as matova da sa anti o maganit do kapalapaw da sia o tanoro da dira.”

No nakapayvidi ni Jesus do hanyit
(*Lucas 24:50-53; No Apostoles 1:9-11*)

¹⁹As do nakatayoka na a mangononong dira am tomnohos do hanyit as kapaydisna na do kawananan sia no Dios. ²⁰As nangay sa a mananawo do atavo a logar a pachirayayan kano sidongen no Apo ta Dios a iya pa so napavoya nia o kasivog na kakawyoran no mensahe da no makakniknin a ipakapamarin na dira.]